

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:17

Stenografiska
uppteckningar
2009/10:17

Fredagen den 11 december

1 § Jordbruk och fiske

Jordbruksminister Eskil Erlandsson

Återrapport från ministerrådsmöte den 20 november 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 14, 15 och 16 december 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar dagens sammanträde öppnat. Vi ska strax samråda med jordbruksministern. Innan vi gör det ska jag anmäla några skriftliga samråd.

Vi har haft skriftliga samråd rörande troliga A-punkter vecka 49 med avslut i fredags den 4 december kl. 08.30. Det gällde då listan över kommissionärer. Samrådet om övriga punkter på listan avslutade vi kl. 14.00 samma dag. Det fanns stöd i nämnden för regeringens ståndpunkter. Det skriftliga samrådet fick sedan tre tilläggs punkter, en om övergångsregler inför det nya fördraget, och det samrådet avslutades den 7 december kl. 14.00, en om möjligheter för gemensam mission i Somalia och en om restriktiva åtgärder mot Iran. Det samrådet avslutades samma dag den 7 december kl. 17.00. Även här fanns det stöd i nämnden för regeringens ståndpunkter.

Till sist hade vi skriftligt samråd inför beslut om implementering av säkerhetsrådsresolution 1373. Det avslutades den 9 december kl. 16.00 med stöd för regeringens ståndpunkt.

Då ska vi börja med dagens möte.

Anf. 2 Kanslichef MARGARETA HJORTH:

När det gäller dagordningspunkt 11 ligger protokoll från utskottsöverslägningen utdelat på bordet. Vi hann tyvärr inte få med detta i kansli-kommentarerna.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jordbruksministerns punkter börjar med återrapport från råds-mötet den 20 november. En sådan är utsänd. Vill jordbruksministern kommentera den?

Anf. 4 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Jag är beredd att svara på frågor.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Har vi några sådana? Jag finner inte så. Då lägger vi återrapporten till handlingarna och går in på själva samrådet.

Jag har blivit kontaktad av en uppmärksam läsare av våra stenografiska uppteckningar. På samrådet om budget-Ekofin med statssekreterare Hans Lindblad den 13 november sade jag att finansieringen av den tillfälliga fonden – detta avsåg det extra mjölkstödet – måste lösas nu men att de 280 miljonerna var beslutade av jordbruksministrarna. ”Det tåget har gått, tyvärr”, sade jag.

Det bör påpekas att beslutet om miljonerna i fråga fattades av just budget-Ekofin och noterades av jordbruksministrarna, eftersom kommissionen lade fram det här förslaget på sittande jordbruksministermöte. Nog behandlades frågan där, men det formella beslutet fattades av budget-Ekofin.

Jag beklagar att jag använde ordet ”beslutade” eftersom det blir missvisande rent formellt. Nu har jag påpekat detta, så att det kommer med i dagens stenografiska uppteckningar inför samrådet med jordbruksministern som vi har framför oss nu.

Innan vi går in på det ska jag säga att miljö- och jordbruksutskottet informerades i går morse av statssekreterare Rolf Eriksson om frågorna på agendan.

Det finns några jordbruksrelaterade A-punkter på dagens lista. Är det någon som vill ställa några frågor om dem? Annars behandlas de skriftligt som vanligt.

Då går vi vidare till punkt 3 på dagordningen, Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. Den frågan är rent formellt ny i nämnden, men det har varit överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet om detta redan den 19 mars. Nu förväntas en lägesrapport och möjlig politisk överenskommelse, så vi behandlar detta som en beslutspunkt.

Anf. 6 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Djurskydd är en prioriterad fråga för Sverige under ordförandeskapet. Jag är därför mycket nöjd med att vi har kunnat arbeta intensivt med förslaget till nytt direktiv om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål.

Förslaget presenterades i november förra året. Både det tjeckiska och svenska ordförandeskapet har arbetat intensivt med frågan. Detta är en rättsakt som beslutas genom medbeslutande med Europaparlamentet. Parlamentets första läsning avslutades redan i maj i år. Jag hade därför tidigt i höstas kontakt med parlamentets rapportör för att betona hur viktigt vi tycker att förslaget är och att vi var beredda att arbeta hårt för att om möjligt komma överens med parlamentet i en tidig andra läsning. Rapportören var mycket tydlig med att detta även var hennes ambition.

Ett flertal informella triloger har ägt rum i konstruktiv och positiv anda. Glädjande nog kan jag meddela att rådet och parlamentet nu är i princip överens om sakinhållet i direktivet. Det som sker nu är att överenskommelsen ska förankras i dessa två institutioner. Det som återstår i övrigt är nödvändiga anpassningar till Lissabonfördraget som har att göra med förändringar när det gäller delar av direktivet, till exempel

tekniska bilagor, som ska anpassas till vetenskapliga och tekniska framsteg.

Förhandlingarna under det svenska ordförandeskapet har lett till att vi nu har ett förslag till direktiv som både rådet och Europaparlamentet står bakom. Tillsammans har vi åstadkommit bestämmelser som innebär ett betydande starkt djurskydd för EU:s försöksdjur. Samtidigt kommer förutsättningarna för forskning som innebär användning av försöksdjur att få mer lika spelregler.

En viktig bestämmelse i det nya direktivet är dock att medlemsstater som i dag har bestämmelser som går utöver direktivet kommer att kunna behålla dessa. Det har varit viktigt för mig att säkerställa att ingen medlemsstat ska behöva sänka den nivå man befinner sig på i dag.

Tillsammans med parlamentet har rådet gjort en hel del förbättringar av kommissionens förslag i syfte att minska onödig byråkrati. Till exempel har krav på formellt myndighetsgodkännande av varje enskild person som gör djurförsök ersatts med ett krav på medlemsstaterna att säkerställa att sådana personer har nödvändig utbildning och kompetens. Några frågor har varit svåra att lösa. Dessa har bland annat gällt de nationella myndigheternas kontroller av verksamheten.

Jag är nöjd med kompromissen att vi nu har kommit överens om att inspektionsfrekvensen ska vara baserad på risk men att vi också sätter en undre gräns. Den innebär att minst en tredjedel av alla användare av försöksdjur ska inspekteras årligen. Användare av primater ska dock inspekteras årligen.

Ordförandeskapet fortsätter att arbeta med att anpassa detta direktiv till Lissabonfördraget. Det är i dag osäkert om detta kommer att kunna ske före årsskiftet. Om inte kommer det spanska ordförandeskapet att slutföra förhandlingarna i denna del.

Sammanfattningsvis är jag alltså mycket nöjd med att tillsammans med mina kolleger i rådet och Europaparlamentet kunna konstatera att arbetet vi lagt ned tillsammans har burit frukt. Vi slutför förhandlingarna under det svenska ordförandeskapet. Det innebär betydande förbättringar för unionens försöksdjur.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag ska också säga att i miljö- och jordbruksutskottets överläggning i mars fanns det stöd för regeringens ståndpunkt. Skälet till att frågan inte tidigare har varit i nämnden är att den hittills har behandlats i rådsarbetsgrupp. Men tack vare miljö- och jordbruksutskottets tidiga engagemang har riksdagen varit involverad tidigt i processen, precis som i dag.

Anf. 8 JACOB JOHNSON (v):

Fru ordförande! Det är riktigt att det var överläggning i miljö- och jordbruksutskottet, och det fanns ingen avvikande mening då, i våras. Men jag har en del frågor och kanske eventuellt en avvikande mening baserat på vad jag ser här.

Det står visserligen att medlemsländer som har strängare regler kan få behålla dessa, men finns det möjligheter att ytterligare skärpa regler nationellt, eller går inte det?

Sedan, när det gäller det övergripande, står det i handlingarna att detta innebär förbättringar. Men jag vill ifrågasätta om inte den gamla

2009/10:17
11 december

formuleringen, portalparagrafen, som sade att man inte fick använda djur för försök om det fanns andra alternativa metoder, var bättre än den som föreslås här. I det här direktivet skrivs att man inte får använda djur om det finns alternativa av EU-lagstiftningen godkända metoder. Det finns inte särskilt många sådana godkända metoder. Jag har också uppfattat att det inte finns någon procedur för att fastställa dessa godkända metoder.

Även om den gamla formuleringen kanske var lite väl allmän – man talade om rimliga och praktiskt genomförbara alternativa metoder – innebar den dock ett klarare ställningstagande, nämligen ett förbud mot djurförsök om det fanns alternativa metoder.

Anf. 9 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Jag kan hålla med jordbruksministern om att kommissionens förslag utgör en bra bas, men vi är besvikna för att det inte går tillräckligt långt när det gäller att värna djurens rättigheter och skydda dem från lidande. Det handlar om ett antal olika punkter.

Det finns inget tillräckligt skydd mot långt och utdraget lidande, som man ju verkligen borde se till att få bort i första hand. Dessutom finns det möjligheter att använda djur upprepade gånger även när de utsätts för långt lidande. Man gör det alltså inte bara en gång, utan man upprepar det på samma djur, vilket är väldigt tveksamt ur djurskyddssynpunkt. Där borde man också ha striktare regler.

Vi är också besvikna över att reglerna för primater har blivit så flexibla att de inte är bättre reglerade än vad de är i det här förslaget. Vi vet att ju högre djurarter det är fråga om desto mer kan man förmoda att de känner oro och stress inför försökssituationer och att de också har samma upplevelse av smärta som vi har. Då måste man vara försiktig med att använda sig av sådana djurarter.

Det är farligt att förlita sig på att försök på primater skulle vara en bra grund för att utvärdera mediciner och ämnen som ska användas på människor. Det finns flera exempel där man har provat ämnen på primater, de har inte tagit skada, men när man sedan har provat på människor har ämnena visat sig vara farliga. Vi vet att mediciner går mer och mer mot att utvecklas för just människor med genetisk information som bas. Det kan då ifrågasättas om det är den bästa metoden att använda sig av primatförsök eller om det inte är bättre att använda sig av datasimulering eller cellodlingar med mänskliga celler. Det är extra tveksamt att använda sig av större primater. Där borde det finnas en betydligt bättre reglering.

Precis som Jacob Johnson var inne på uppfattar vi det som att det inte är möjligt för enskilda länder att gå före och i framtiden skärpa reglerna utöver det som här är förslaget. Det är bra att man kan ha kvar de befintliga regler som redan finns. Däremot anser vi att det måste finnas en möjlighet för enskilda länder att ha hårdare djurskyddslagstiftning än EU i genomsnitt. Vi anser att det här borde vara en bas som länderna kan utgå från, men så är inte förslaget utformat. Med tanke på att jordbruksministern verkar nöjd med förslaget och att det inte verkar komma några skärpningar tror jag att vi måste anmäla avvikande mening i det här fallet.

Fru ordförande! Frågorna som Jacob Johnson och Per Bolund ställde om huruvida vi får gå längre är mycket adekvata i sammanhanget. Min kommentar till de frågorna är att jag är oerhört glad över att vi får behålla de strängare bestämmelser som finns i vissa medlemsländer. Det var inte givet på förhand. Parallellen kan dras till det ärende vi behandlade vid midsommartid, nämligen bedövning av djur före slakt. Inte heller i det ärendet var det givet att de länder som har strängare bestämmelser skulle få behålla dem.

Till detta ska läggas att det nu införs bestämmelser som innebär att översyn och utvärdering ska ske oftare så att vi kan ta hänsyn till nya tekniska och vetenskapliga rön på området. Det ska inte behöva ta 20 år att göra om direktivet. Det har varit viktigt för mig att kunna behålla de bestämmelser som finns i ett antal medlemsländer som går längre än vad direktivet gör. Det är jag glad över.

Då går jag över till frågan om onödigt lidande, långt lidande och så vidare. Vi kan notera att det införs en bestämmelse för – jag brukar använda ordet – en övre smärtröskel. Man får inte gå över den tröskeln. Då får man inte utföra det man har för avsikt att utföra.

Att komma så långt som vi har gjort i diskussionerna och förhandlingarna trodde jag faktiskt inte skulle vara möjligt den gången vi tog över förhandlingarna. Även i det sammanhanget är jag glad att vi har kommit så långt som vi har gjort.

När det gäller de mer specifika frågorna vill jag lämna över ordet till Lena Odland, som är specialist på direktivet.

Anf. 11 Ämnesrådet LENA ODLAND:

Jag börjar med den första frågan, och jag kan tillägga till vad jordbruksministern har sagt att det i direktivet finns en del skrivningar som möjliggör att medlemsstater kan gå längre i vissa fall. Det finns många formuleringar som går ut på att man ska minst uppfylla det och det eller det ska minst bestå av det och det. Det finns inbyggt.

Sedan var det frågan om alternativa metoder. Det är riktigt att det tidigare direktivet från 1986 innehöll en enda mening om alternativ, nämligen att det ska användas om det är rimligt och praktiskt tillgängligt – reasonably and practically available på engelska. Det är en oprecis mening som kanske kunde finnas i lagstiftningen 1986. Både kommissionen och rådets rättstjänst, med stöd av i princip alla medlemsstater, tyckte att det var en alldeles för oprecis skrivning. Det finns exempel på domstolsprövningar där folk har blivit åtalade för att de inte har använt en metod som någon påstod var praktiskt och rimligt tillgänglig i någon annan del av världen. Det har varit oklart.

Det har varit klart från rådets sida att det inte går att ha sådana oklara skrivningar.

Man får i stället försöka se helheten i direktivet. Det införs andra moment, till exempel etisk prövning av enskilt djurförsök, som ska säkerställa dessa tre R, där bland annat ersättning av djurförsök och djurfria metoder ska säkerställas. De kommer in på andra sätt.

Vad som gör direktivet banbrytande när det gäller alternativa metoder är att man för första gången inom EU etablerar den utvärderingsinstans som sedan i början av 90-talet har arbetat med utvärdering av alternativ,

nämligen Ecvam i Ispra, Italien, inom Joint Research Centre. De blir nu formellt etablerade. Det har de inte varit tidigare. Medlemsstaternas roll i förhållande till gemenskapens referenslaboratorium blir att bistå kommissionen med att utse nationella lämpliga laboratorier för olika valideringar.

Vidare ska kommissionen och medlemsstaterna bli fortsatt ålagda att stödja utvecklingen av alternativa metoder.

När det gäller primaterna har direktivet många bestämmelser som särskilt skyddar användning av apor i djurförsök. Bland annat sägs det att när det gäller sjukdomsforskning ska den bara få ske om det handlar om livshotande eller funktionsnedsättande kliniska tillstånd hos människor. Det finns också bestämmelser om att all användning av primater ska utvärderas i efterhand. Det är inte fallet med alla andra försök. För övriga djurslag ska det beslutas från fall till fall, men för apor gäller det alla. Det finns särskilda bestämmelser om journalföring och dokumentation. Det finns ett långsiktigt mål att fasa ut all användning av primater som inte har föräldrar som också är uppfödda i fångenskap. Allt syftar till att minska behovet av att ta apor från det vilda. Det finns en hel del särskilda bestämmelser om just primater.

Anf. 12 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Det här är utomordentligt svåra frågor. Det är fråga om en avvägning mellan humansjukvård och möjligheten att få fram hjälpmedel för mänskligheten. Jag tycker att vi i Sverige har varit framgångsrika med etiska råd etcetera. Vi har hela tiden flyttat fram positionerna på ett tydligt sätt. Man använder inte djur mer än där det inte finns någon annan förutsättning att komma fram. Svaret på min fråga i avvägningen om man till slut inte använder sig av djur innebär att man ställer sig vid sidan om att inte använda några läkemedel eftersom det är kravet för att i vissa lägen få fram säkra mediciner för människor.

Det är bra att vi under det svenska ordförandeskapet ändå har kommit till vägs ände i frågan. Det innebär att vi får en skärpning i 27 – åtminstone 26 – länder. Vi är också överens om tagen när det gäller de oerhört svåra frågorna.

När det gäller frågan om återanvändning är jag lite förvånad över Miljöpartiets och Vänsterns inställning. Delar av vårt utskott var på besök på Astra Zeneca. Där har man till exempel inopererade sändare under huden på vissa av hundarna. Det gör att man gång efter gång kan använda dem för olika tester. Då förbrukas inte speciellt många hundar. Annars skulle det ha behövts en hund för varje tillfälle. Därför är det lite förvånande att man är så kategorisk och säger att det inte går att återanvända.

Sammantaget är det synd att vi inte kan vara överens bland de sju partierna i riksdagen om den mycket svåra avvägningen. För mig framstår det som lite populistiskt att ställa sig vid sidan om och inte ta ansvar i frågan. Det får varje parti ta för sig.

Anf. 13 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru ordförande! Vi har haft frågan uppe i miljö- och jordbruksutskottet tidigare. Då har vi haft god tid på oss att gå igenom handlingarna.

Personligen tycker jag att det är djupt stötande att vi över huvud taget har djurförsök. Det är en personlig åsikt, och det här är något som vi måste dryfta varje dag. Vi måste ha en fortsatt diskussion i kammaren här i riksdagen. Människoskyddet och djurskyddet ska fungera ihop. Sverige har länge haft en bra hållning och lagstiftning ända sedan Anders Dahlgrens tid. Det finns inga skäl att sänka nivån. Tvärtom är det glädjande om vi kan höja nivån i EU och få länder som tycker att det är acceptabelt att plåga djur för nöjes skull att på sikt ändra sin syn på djur totalt sett. Det här var den personliga delen.

Sedan kommer vi till det politiska som vi har att handlägga i dag. Det här är en framgång, förutsatt att Sverige fortsätter med hjälp av klokskap i vår befolkning och i vår riksdag att hålla en hög nivå och på sikt slipper djurförsök när vi den dagen har kommit så långt.

Anf. 14 JACOB JOHNSON (v):

Meningen med samråden är väl mest att ställa frågor till ministern och inte ha en politisk debatt mellan partierna. Men jag vill klarlägga att jag inte har föreslagit att vi inte ska ha några djurförsök. Nu verkar det som att Bengt-Anders Johansson uppfattar det så.

Jag har en formell fråga om hanteringen. Det är nya beslutanderegler enligt Lissabonfördraget. Kommer den här frågan tillbaka till nämnden, eller är det sista gången vi ser frågan? Vad jag förstår är egentligen rådet och parlamentet eniga. Jag tyckte jag såg i en bilaga att detta går vidare till Coreper.

Sedan har vi den springande punkten om portalparagrafen, hur man ska formulera kraven för att förbjuda djurförsök och att det finns alternativa metoder. Den gamla formuleringen är bättre än den nya. Det går säkert att hitta en ännu bättre formulering där man trycker på att de andra metoderna ska vara vetenskapligt tillfredsställande utan att det explicit står att de måste vara godkända av EU-lagstiftningen. Därigenom avhänder man sig möjligheten att använda vetenskapligt beprövade alternativa metoder som inte innehåller djurförsök.

Fru ordförande! Jag kvarstår vid min förmodade avvikande mening.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vad gäller formfrågan samrådde jag lite med kanslichefen. Hon konstaterade att det beror på hur det går i rådet. Det kan återkomma som en A-punkt, men det är nu som vi har samrådet om regeringslinjen. Det är många frågor i luften, men jag vill ändå ge ordet till Per Bolund eftersom han var apostroferad i den här rundan.

Anf. 16 PER BOLUND (mp):

Eftersom det verkar ha förelegat en del missförstånd är det lika bra att lägga dem till rätta med en gång. Precis som Jacob Johnson sade är det ingen som har föreslagit att vi ska förbjuda djurförsök. Det var det första missförståndet.

Sedan var det vår inställning till upprepade försök som innebär svårt lidande för djuren. Där tycker vi att man ska vara restriktiv. Däremot har vi inte sagt att man ska förbjuda upprepade försök. Innan man anklagar någon för populism kan det vara bra att veta exakt vad som har föreslagits.

Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):
Jag har inte uppfattat att det finns någon utestående fråga.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Det skulle i och för sig vara den fråga som Jacob Johnson tog upp om vart frågan tar vägen. Tror ministern att det här är sista gången ministrarna tar i frågan?

Anf. 19 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det är min målsättning att vi ska nå en uppgörelse som kan innebära att nämnden får tillbaka ärendet i form av en A-punkt. Jag hoppas innerligt att det blir på det sättet, men det är inte givet på förhand.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Det är väl vad vi kan få i svarsväg i dag. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men noterar de avvikande meningar som har anmälts av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till punkt 4, Förslag till förordning om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden. Den här frågan är välbekant för riksdagen sedan länge. Miljö- och jordbruksutskottet hade överläggningar med jordbruksministern i den frågan den 15 januari. Då fanns det en majoritet för regeringens ståndpunkt men anmälde avvikande meningar från s, v och mp. Vi hade samråd här i EU-nämnden dagen efter, den 16 januari. Då fanns det stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i frågan men anmälde avvikande meningar från s, v och mp.

Nu finns det en möjlighet till en politisk överenskommelse, det vill säga att det är en beslutspunkt för vår del.

Anf. 21 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Arbetet med olagliga avverkningar är mycket viktigt. Antagandet av den här förordningen sänder en viktig signal om att vi inte accepterar olagliga avverkningar eller handel med timmer och trävaror från olagliga avverkningar.

Jag tror också att ni känner till min vision, nämligen att vi ska bruka utan att förbruka. Tillsammans med fortsatt bistånd och handel är genomförandet av Due Diligence-förordningen en av åtgärderna för att stärka utvecklingen av hållbart skogsbruk i alla länder. Det bygger självfallet på att vi alla håller oss inom lagens ramar. Jag vill att de som följer spelreglerna ska gynnas samtidigt som marknadstillträdet för produkter av olagligt ursprung hindras. Även om den absoluta majoriteten av de trävaror vi handlar med är av lagligt ursprung vill jag alltså bekämpa olaglig avverkning globalt.

Förverkligandet av min vision för ett hållbart brukande bygger på den idén, och flera bäckar små bidrar till förverkligandet av regeringens mål att motverka klimatförändringarna.

Enkelt uttryckt är riskminimering och fokus på tillbörlig aktsamhet rätt väg att gå. Det är det mest effektiva sättet att minska förekomsten av träprodukter med olagligt ursprung på vår marknad. Det ska inte belasta det gröna timmer som finns men försvåra för det svarta. Jag ser framför

mig en starkare marknad för lagligt timmer och trä som ett än mer konkurrenskraftigt materialval.

När vi möttes i januari var osäkerheten stor kring kommissionens förslag och dess konsekvenser. Mycket av oklarheterna om vilka krav och konsekvenser som följde av de nya reglerna berodde på otydlighet. Genom att lägga ned en enorm kraft i förhandlingarna, som delvis letts av Sverige, har vi konkretiserat, rätat ut frågetecken och fyllt i luckor.

Det förslag som nu finns återspeglar flera viktiga principer, nämligen att utgångspunkten är respektive lands lagstiftning, att man ska utgå från egna system likväl som man kan använda sig av marknadslösningar och att fungerande system kan existera inom ramen för förordningen, såväl våra nationella system som marknadsinitiativ och certifiering. De har sin roll att spela när de enskilda medlemsstaterna ska hantera skyldigheten att visa tillbörlig aktsamhet.

Emellertid har det under det senaste dygnets diskussioner för att lösa ut det allra sista kommit upp ett antal frågetecken och diskussioner. Jag ber alltså nämnden om mandat att i linje med de principer som är framförda få slutföra de här förhandlingarna och förhoppningsvis kunna uppnå en kompromiss.

Som jag ser det skulle vi kunna uppnå stora strategiska vinster genom att ena rådet om en ståndpunkt som återspeglar de svenska principerna för en god skoglig förvaltning. Sammantaget stöder därför Sverige den politiska överenskommelsen i rådet om skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden.

Under våren fortsätter diskussionerna med Europaparlamentet om hur förordningen slutligen ska se ut. Sista ordet är alltså inte sagt, men i förhållande till Europaparlamentets första behandling skulle jag välkomna att rådet nu tar ett avgörande steg och lämnar klart besked om förordningen.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Vi försöker göra en bedömning av det jordbruksministern säger om saker som kan tillkomma. Det är svårt för oss att göra. Jag kan generellt säga att vi i dag prövar det jordbruksministern säger här som en ståndpunkt. Men om Jordbruksdepartementet eller riksdagen bedömer att spelplanen ändras eller om det tillkommer något nytt får vi återkomma och samråda i skrift, det vill säga om nya förutsättningar uppkommer eller om regeringen behöver ett tydligt nytt eller ändrat mandat. Det där brukar regeringen ha en bra känsla för, men jag vill påpeka det så att vi ska veta hur vi hanterar frågan givet det jordbruksministern har sagt här.

Anf. 23 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Till att börja med vill jag säga att jag är väldigt glad att en lagstiftning nu är på gång på det här området. Det har varit en lång process som har tagit enormt lång tid. Vi har varit otåliga. Jag är glad att man nu äntligen börjar komma till skott inom EU.

Däremot är jag lite ledsen över att man inte tar steget fullt ut och inför de regler som skulle vara nödvändiga för att få en effektiv kontroll av illegalt timmer. Där tycker jag att man ska lägga stor vikt vid det parlamentet har kommit överens om. Där har man faktiskt tagit fram ett

2009/10:17
11 december

mycket bra förslag. Man har täppt igen de kryphål som har funnits i kommissionens förslag och skapat ett mycket bättre regelverk.

Därför beklagar jag regeringens ståndpunkt i den här frågan där man är orolig för att parlamentets förslag skulle öka den administrativa bördan. Vår hållning är att en regelförenkling är otroligt viktig, men en regelförenkling handlar om att åstadkomma samma politiska resultat men med mindre regelkrångel. Det är inte fallet i denna fråga, utan här handlar det om att få till de politiska beslut som behövs för att man ska få ett fungerande system. Om det sker till priset av en smula krångel i detta fall tycker vi att det kan vara värt det. Sedan får man lägga manken till ännu hårdare för att försöka minska krånglet på andra områden.

Vi anser att regeringen ska ställa sig bakom parlamentets förslag i det här fallet. Det är betydligt bättre.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Innebär det att du anmäler en avvikande mening för mp:s räkning?

Anf. 25 PER BOLUND (mp):

Ja, gissningsvis.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar risken för det. Vi får höra vad jordbruksministern säger.

Anf. 27 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Det är angeläget att åstadkomma en förbättring när det gäller hanteringen av olagligt timmer så att möjligheterna att handla med sådant undanröjs så långt möjligt är.

Det framgick också av jordbruksministerns föredragning att det inte är riktigt klart var vi befinner oss i förhandlingsspelet. Läser man handlingarna ger de ingen tydlig indikation på vilken påverkan detta kan få på den svenska timmermarknaden. Jag vet att när den här frågan började diskuteras fanns det ett inslag som gjorde att det kunde bli ganska kostsamt för Sveriges trävaruhandlare. Nu hör vi att det värsta har tagits bort, men jag tror ändå att det vore bra om jordbruksministern kunde beskriva vilka de utestående frågorna är. Om vi i den bästa av världar finge rätt fullt ut vad innebär det då för den svenska timmermarknaden? Vi ska ju förhindra olagligt timmer, men vad innebär det de facto för den svenska handeln?

Anf. 28 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! De utestående frågorna ändrar inte på de av mig vid det här tillfället och vid tidigare tillfällen lämnade principerna. Exempel på frågeställningar som är utestående är: Hur påverkar Lissabonfördragets ikraftträdande beslutsfattandet runt förordningen? Vilka frågeställningar ska delegeras till kommissionen att besluta om? Ska vi ha det i rådet i samklang och i medbestämmandeförfarande med parlamentet eller ska vi delegera det till kommissionen?

Såsom jag ser det är alltså inga principiella utestående frågor, men även de här formaliafrågorna kan ju, som nämndens ledamöter vet, vara nog så svåra att komma överens om när man väl sitter vid ett förhand-

lingsbord. Det är min bedömning att det i sak inte finns några utestående frågor som ändrar på det principiella upplägget av det här ärendet.

Jag vill gärna ge en annan kommentar till frågorna från Bengt-Anders Johansson och Per Bolund. Jag tycker att vi som ett stort handelsland själva måste vara synnerliga observanta, när vi behandlar denna typ av förordningar, på vilka handelspolitiska konsekvenser ett europeiskt handlade i förordningshänseende kan få. Vi vill ha handel, och då måste man också ha förordningar som möjliggör handel. Det finns inslag i förhandlingarna från en del medlemsstater som enligt mitt tycke kommer att omöjliggöra eller i varje fall kraftigt försvåra handel med den här typen av produkter. Det vore inte bra för Sverige, och det vore inte bra för ett mycket stort antal utvecklingsländer som har en stor inkomst från timmer, men det ska vara lagligt avverkat.

Hur påverkar det här Sverige? I Sverige ska svensk lagstiftning följas. Förordningen innebär att vi inför en ny skyldighet, och det är att visa tillbörlig aktsamhet. Det innebär i praktiken att de som är i kedjan efter bästa förmåga ska minska risken för att det släpps ut olagligt avverkat timmer eller trävaror på marknaden. Aktörer i kedjan ska agera efter bästa förmåga.

Anf. 29 IRENE OSKARSSON (kd):

Fru ordförande! Mycket av det som jag tänkte på har redan besvarats. Jordbruksministern har redan varit inne på vad som kommer att hända i Sverige. Med anledning av det som antydde i jordbruksministerns svar tidigare undrar jag om det fortfarande finns andra bevekelsegrunder hos medlemsstater än att värna skogen. I så fall är det viktigt att vi har med oss det. Det är skogen som ska värnas. Det är inte handel som ska stoppas. Det vore bra om jordbruksministern kunde utveckla det ytterligare för att se att vi har kommit dithän att vi fortfarande kan ha en god handel med detta. Vi i Sverige har ju en av världens bästa skogslagstiftningar och näringsidkare som till allra största delen lever efter den i dag. Det får inte komma ytterligare hinder i det sammanhanget. Vi borde kunna bidra till att de länder som behöver den här utvecklingen och handeln inte får ett stopp. Jag hoppas att jordbruksministern kan utveckla det lite ytterligare.

Anf. 30 JACOB JOHNSON (v):

Vänsterpartiet har i olika sammanhang anmält avvikande mening. Vi vill mer närma oss Europaparlamentets argumentation. Även om spelplanen kanske är lite mer öppen nu vidhåller jag avvikande mening, inte minst av något slags försiktighetsskäl i denna situation.

Anf. 31 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Vi har haft avvikande mening både i utskottet och här tidigare och vidhåller den.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

2009/10:17
11 december

Anf. 33 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Kommentaren till Irene Oskarssons fråga är att ingången varierat mycket i de diskussioner som vi har haft beroende på om man är producent eller konsument. Konsumenten vill gärna ha papper, bevis, stämpel, symboler. Vi som är producenter tycker kanske att vi inte ska ålägga oss själva alltför mycket byråkrati och administration.

Min bedömning är att illegala avverkningar i vårt land i princip är obefintliga, och så är det i många av producentländerna i Europa. Med det här ikläder sig alltså Europa en kostnad och en börda som självklart försvårar för oss gentemot de konkurrenter som finns i världen i övrigt.

Samtidigt ska man dock konstatera att det även i det här sammanhanget finns handelspolitiska protektionister. Det är ungefär desamma som finns på alla andra områden som jag sysslar med. Dessa tycker att det är bra att vi stänger ute det som inte har en europeisk eller helst nationell stämpel på sig – därav svårigheten att lösa ut den här förordningen. Det följer inte de vanliga spelplanerna som vi brukar ha, utan här finns ett annat perspektiv beroende på om man är konsument eller producent.

Anf. 34 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru ordförande! Vi har hört om skeptiker i skogsfrågorna inom EU. Jag tycker att Sverige bör stå suveränt i sin skogspolitik. Jag känner en viss oro för att man börjar blanda sig i en nationell angelägenhet som på sikt skulle förhindra eller försämra möjligheterna för en fri handel, detta med hänsyn tagen till det vi hör från andra länders parlament i frågan. Jag kanske hör fel, men jag skulle bli glad om ministern ville kommentera detta. Är det på det viset att det nästa gång handlar om våra avverkningsmetoder? Jag kan mycket väl tänka mig att några i södra Europa skulle kunna ha synpunkter på det skogsbruk vi bedriver här.

Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det är en mycket komplicerad fråga som Erik A Eriksson tar upp. Så länge ett land följer sina nationella lagar vid hanteringen av sina skogar och produkter från de skogarna följer man direktivet. För att förenkla det ytterst långt kan man säga att detta egentligen garanterar oss att få ha våra egna bestämmelser på skogsområdet. Vi får ha våra egna avverkningsanmälningar och så vidare och kunna sälja. Kunden i ett annat land kan säga: Jag har visat tillbörlig aktsamhet genom att köpa den här träprodukten från Sverige, en produkt från svenska skogar, och i Sverige har man ett system som gör att det i praktiken inte finns några olagliga avverkningar där.

Anf. 36 ERIK A ERIKSSON (c):

Ryms den certifiering som finns i Sverige som trovärdig i uppgörelsen? Hur bedömer du det?

Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag har en liten kommentar. Vi har avvikande mening här, men jag måste säga angående diskussionen om protektionism att skydd av vissa värden, i det här fallet naturvärden, har vi för en lång rad produkter. Ändå är det definierat som fri handel. Det handlar om en grundläggande

syn. Vi har till exempel ett omfattande direktiv gällande kemikalier, och det finns en lång rad andra produkter där det finns ett lägsta krav för att man ska få handla inom Europeiska unionen. Det är sunt och riktigt, och det ska vi fortsätta att ha. Jag tror att vi delar den uppfattningen. I vissa sammanhang måste man ha grundläggande krav på produkter som ska säljas inom unionen. Det tycker jag är viktigt och riktigt.

Anf. 38 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Certifiering handlar det om när en kund kräver en tilläggsgaranti eller har tilläggskrav för någonting. Det som vi nu har bygger på nationell lagstiftning. Certifiering ligger, vad jag känner till i alla fall, ovanpå en lagstiftning. Det är fallet även i fråga om skogen.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Därmed är diskussionen avslutad. Jag konstaterar att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp.

Vi går vidare till punkt 5, Förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den frågan har diskuterats förut, till exempel den 20 maj då vi senast överlade om frågan i EU-nämnden. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt. Den 4 september hade vi frågan som en informationspunkt under övriga frågor, och nu förväntas en diskussion.

Anf. 40 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Bakgrunden till den diskussion som rådet ska ha den 16 december är följande. I våras diskuterade rådet ett meddelande från kommissionen om arbetet med att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken. I samband med dessa diskussioner lade 13 medlemsstater, däribland Sverige, gemensamt fram en lista med 39 konkreta förenklingsförslag.

I de rådsslutsatser som antogs i maj uppmanades kommissionen att utvärdera medlemsstaternas förslag och redovisa resultatet för rådet under det svenska ordförandeskapet. Kommissionären Fischer Boel ska i rådet presentera ett arbetsdokument som redovisar kommissionens bedömning av vart och ett av de 39 förslagen. Kommissionärens presentation kommer att följas av ett utbyte av synpunkter mellan medlemsstaternas delegationer.

Som underlag för diskussionen har det svenska ordförandeskapet formulerat tre frågor.

För det första ombeds medlemsstaterna att ge sin syn på resultatet av kommissionens utvärdering av de 39 förenklingsförslagen.

För det andra tillfrågas de vidare om ytterligare idéer till förenklingar utöver den verksamhet som redan pågår.

För det tredje handlar det om den grupp av nationella experter som kommissionen har tillsatt för att utbyta synpunkter och erfarenheter som ska bidra till att förenkla jordbrukspolitiken. Syftet är att diskutera hur expertgruppen ska kunna arbeta mer resultatinriktat.

Debatten kommer att summeras i muntliga slutsatser. Från svensk sida kommer vi att föra fram följande budskap.

Förenklingsarbetet måste först och främst inriktas på att uppnå en märkbar minskning av lantbrukarnas administrativa börda. Kontroller

och påföljder måste vara proportionerliga, riskbaserade och kostnadseffektiva.

För att uppnå detta krävs genomgripande förändring av dagens kontrollsystem. Det behövs en grundlig utvärdering av tvärvillkoren för att göra det möjligt att förbättra systemet på längre sikt. Det är bra om expertgruppen för förenkling kan bidra till att medlemsstaterna på ett systematiskt sätt delar med sig av sina erfarenheter och idéer. Men expertgruppen ska även kunna arbeta mer visionärt med övergripande frågor.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

De här frågorna finns utsända i den kommenterade dagordningen. De 39 förenklingsförslagen har nämndens ledamöter däremot inte fått. Vi håller på att ta reda på om de möjligtvis fanns publicerade till samrådet den 20 maj. Referenser till det bör förtydligas.

Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (s):

Vi som sysslar med regelförenklingar här i riksdagen brukar inte få del av något detaljerat. Vi brukar få mängder och kan mäta på det sättet. Ibland är det roligt att se olika regelförenklingar.

Jag har ett par allmänna synpunkter. Det är positivt att det faktiskt händer någonting på det här området. Vi hade näringsministern här för fjorton dagar sedan, och det har de facto inte hänt speciellt mycket på EU-nivå. Man har plockat fram de här förslagen, men sedan går beslutsprocessen fruktansvärt långsamt. Det tror jag att vi alla är överens om. Det är ett stort bekymmer när det gäller EU.

Regelförenklingar får inte innebära att man regelförenklar till dumhet, men man ska förenkla så mycket som möjligt. Vi hade Lars Heikensten här för ett tag sedan som pratade om det stora svinnet i EU:s budget. Han var ändå stolt över att det trots allt inte var så mycket svinn utan att man kunde lämna en revisionsberättelse den här gången. Men fortfarande är det ett problem.

Hur ska vi kunna kombinera en bra kontroll med att man samtidigt minskar de administrativa bördorna? Det är i princip bara på jordbruksministrarnas område som vi har varit framgångsrika i det nationella regelförenklingsarbetet. Det måste jag få säga. Jag som alltid brukar skälla på regeringen i de här sammanhangen vill säga detta. Det tar emot, men jag kan ändå säga det.

Vi ska ha smarta system så att det hela inte fördummas och att vi i stället får sätta in stora insatser för att jaga fuskare.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Nu är Sverige ordförandeland och har självt ställt frågorna. Det förstår vi. Kan jordbruksministern säga mer om den svenska inställningen i de här frågorna? Det är förstås svårt att ha två hattar på sig. I vilken riktning hoppas den svenska regeringen kunna driva diskussionen? Kan det förtydligas är det bra.

Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Jag ska börja med Börje Vestlunds fråga och säga att en ingång som jag brukar ha i den här typen av diskussioner är att det

gäller att generalisera så mycket som möjligt. Vi har några exempel på att vi genom generalisering har kommit en bit på vägen vad gäller regel-förenklingar. Andra länder har valt en annan väg, det vill säga att dela ut stöd och bidrag till än det ena, än det andra. Då blir det mängder med regler som blir väldigt svåra att kontrollera och efterfölja, och det blir diskussion om påföljd eller icke påföljd.

I den mer övergripande frågan kan jag säga att jag är glad över att kommissionären nästan applåderade vårt gemensamma inspel. Hon är, precis som vi är, angelägen om att göra vad hon kan för att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken. Jag är glad över att det tillsammans med vårt inspel har resulterat i att kommissionens tjänstemän har ansträngt sig med avseende på det arbete som lagts ned i de 39 konkreta förslag som vi lämnade in.

Jag hoppas och förutsätter att man kommer att ta sig an nya förenk-lingsförslag, till exempel dem som expertgruppen arbetar med och är tillsatt för att arbeta med. Jag hoppas att den nya kommissionen ska vara lika angelägen om att fortsätta det här arbetet som den tidigare har varit. Jag ska fortsätta att göra vad jag kan för att driva på i frågorna.

Sedan är det bara att konstatera att även i detta sammanhang är det inte alla som vill förenkla samma saker. Även om man från kommission-ens sida har sagt att så här kan vi göra, är det som sagt inte säkert att det kommer att bli så ändå, därför att kanske finns några medlemsländer som tycker att det där ska vi nog ha som det är därför att det är bra för något ändamål.

Anf. 45 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Jag vill tacka ministern för informationen. Men jag blir lite orolig när han pratar om att man ska se över detta med kontroller och göra riskbaserade bedömningar, särskilt med tanke på den grisskan-dal som vi just har bakom oss eller som till och med kanske pågår, vad vet jag.

Det är viktigt i det här sammanhanget att lyfta fram att vi måste sä-kerställa att vi har ett gott djurskydd och att konsumenternas säkerhet inte riskeras, även om man gör förenklingar. Jag vill bara säga detta som ett medskick inför diskussionerna om hur man kan förenkla.

Anf. 46 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Vi tycks hitta varandra mycket och ofta i dag, och det är jag glad över. Även jag är självklart angelägen om att konsumentssäkerheten inte på något sätt får urvattnas eller sättas i fråga. Nu behandlas inte denna fråga i någon stor utsträckning i de här sammanhangen. Detsamma gäller djurskyddsbestämmelser och liknande. De ligger inte till så stora delar i de förslag som vi har att hantera i CAP, utan det är mer frågor om arealer och hur många träd det får vara på betesvallar och liknande som är före-mål för diskussion.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens upp-lägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går nu till punkt 6, Framtiden för den gemensamma jordbrukspoli-tiken: politiken för landsbygdsutveckling. Frågan är välbekant för näm-

dens ledamöter. Miljö- och jordbruksutskottet hade överläggningar om den gemensamma jordbrukspolitiken generellt den 9 juni. Nämnden hade överläggningar den 18 juni. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt. Nu förväntas en riktlinjedebatt.

Anf. 48 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Orienteringsdebatten om framtidens CAP kommer att fokusera på den andra pelaren, det vill säga landsbygdsutveckling.

Vi har tagit fram ett underlag inför diskussionen där vi ställer två frågor. För det första ber vi medlemsstaterna att identifiera de främsta utmaningarna som europeiskt jordbruk och landsbygd står inför. För det andra ber vi dem att besvara på vilket sätt landsbygdsprogrammet bör utformas för att effektivt kunna hantera dessa utmaningar. Debatten kommer inte att utmynna i några beslut eller rådsslutsatser.

Diskussionen om utformningen av framtidens jordbrukspolitik och landsbygdspolitik inleddes under det franska ordförandeskapet hösten 2008 och fortsatte under det tjeckiska ordförandeskapet, då med fokus på direktstöden. Därför känns det nu naturligt för mig att fortsätta med fokus på landsbygdsutvecklingsfrågor. Det blir på så sätt också en naturlig koppling till vårt informella ministermöte i Växjö som hade jordbruk och klimat som tema.

Diskussionerna är som ni vet fortfarande i en inledningsfas. Kommissionen kommer att presentera ett meddelande under sensommaren eller möjligen hösten 2010. Konkreta lagförslag från kommissionen om såväl CAP som samlad budgetram för perioden efter 2013 väntas senast under juni 2011. Därefter kommer förhandlingarna att pågå under 2011. Min tro är att tidigast 2012 kommer Europa att kunna fatta beslut i de här delarna.

Anf. 49 ORDFÖRANDE:

Vid miljö- och jordbruksutskottets överläggningar den 9 juni vad gällde översyn av den gemensamma jordbrukspolitiken och revidering av strategin för landsbygdsprogrammet fanns det stöd för regeringens ståndpunkt men med avvikande mening från s, v och mp. Protokoll från överläggningarna finns i kanslikommentarerna.

Anf. 50 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Om jag är rätt underrättad är det 22 länder som träffas vid sidan om och har parallella möten. Då undrar jag hur vi som ordförandeland hantlar det.

Anf. 51 ORDFÖRANDE:

Vi kan lyfta upp den frågan inledningsvis. Det är säkert många som sitter och funderar på den, så vi kan be jordbruksministern att kommentera den innan vi går vidare.

Anf. 52 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Det är ingen hemlighet att vi och Frankrike har olika åsikter vad gäller EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Frankrike vill ha fler regleringar och mindre marknadsanpassning. I Sverige vill vi att

EU:s bönder ska kunna stå starka på egna ben utan att politiker lägger sig i vad bonden producerar. Sverige tycker också att det finns fler angelägna områden att använda EU:s gemensamma pengar till än bara, eller i varje fall till hälften, jordbruk.

Att likasinnade träffas och koordinerar sig är något som är både vanligt och kanske till och med självklart och positivt. Det har vi sett förr, och det kommer vi att se i framtiden också. Det ska alltid ske med respekt för kommissionens initiativrätt och med respekt för det roterande ordförandeskapet.

Jag tycker att det kunde ha hanterats på ett annat sätt än vad som har varit fallet den här gången från fransk sida. Det är viktigt att den centrala diskussionen förs inom ramen för rådet och att alla medlemsstater ska kunna yttra sig. Det finns en risk för att EU-dynamiken, att alla medlemsstater stöter och blöter sina sakfrågor, annars kommer att skadas.

Att 22 medlemsstater träffas på ministernivå anser jag alltså inte är en vanlig koordinering.

De länder som träffades i Paris i går är inte överens om hur CAP ska se ut eller hur budgeten ska fördelas i framtiden. Det finns en stor spricka mellan länder om vad pengarna ska gå till och till vilka länder pengarna ska gå. I dag har franska bönder bland de högsta och största stöden i hela Europa, samtidigt som de nya medlemsländerna från östra Europa ännu inte fullt ut är med i CAP.

Inför nästa budgetperiod kommer det, som jag ser det, att behöva fördelas om pengar från de gamla medlemsstaterna till de nya. Jag tror därför inte att Frankrike kommer att kunna uppnå att det blir enighet bland de 22 länder som träffades under gårdagen.

Anf. 53 JACOB JOHNSON (v):

Jag delar jordbruksministerns synpunkter på det mindre lämpliga i 22-gruppens agerande och kanske framför allt Frankrikes agerande med tanke på att det kan ses som en parallell process till den stora processen. När så många samlas samtidigt kan man inte se det som en normal avstämning med likasinnade.

Detta är mycket viktiga frågor. I förslaget till svensk ståndpunkt, s. 7 i handlingarna, är de utvecklade en hel del. Det var så pass mycket att jag hade lite svårt att avgöra om jag stöder det här eller inte. I miljö- och jordbruksutskottet i går tog vi upp med statssekreteraren, och det har säkert jordbruksministern hört, att det är viktigt att vi kan jobba över partigränserna med att utveckla detta på ett lämpligt sätt framöver. Det vill jag skicka med.

Ståndpunkterna att politiken måste differentieras, att nationella regeringar kan vara mer lämpade att utforma och finansiera stödsystem för kollektiva nyttigheter och så vidare är spännande skrivningar, men jag vill inte riktigt sätta ned foten och tycka bu eller bä där. Jag tycker att det nästan är lite provocerande att formulera det som svensk ståndpunkt för tillfället.

Anf. 54 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Tvärtemot föregående talare tycker jag att det är bra att vi från svensk sida är tydliga i den här debatten, att vi inte står och skrapar med foten i hörnet av sammanträdesrummet utan tydligt och klart talar om vilken vår

inriktning är. Sedan ska vi ha fullständigt klart för oss att vi i morteln, när allt ska stötas samman, kommer att få göra eftergifter från det som står här. Det är jag fullt införstådd med. Så pass länge har jag jobbat med jordbrukspolitiken.

Inriktningen är helt okej. Men jag skulle vilja återgå lite grann till inledningen här, nämligen Frankrikes initiativ. Jag delar jordbruksministerns uppfattning att detta inte är en normal beredningsgrupp eller grupp för att försöka komma överens, utan man är ute efter att kapa den jordbrukspolitiska inriktningen och debatten. Det visade man väldigt tydligt när det gällde mjölkfrågan. Då var det 21 länder som lade ett mer eller mindre färdigt förslag på bordet, varvid det svenska ordförandeskapet inte hade mycket annat att göra än att effektuera. Sådant händer många gånger i politiken. Det börjar nu få en regelmässighet som är olustig, men det är framför allt fel att bygga en gemenskap på att vissa ska göra upp vid sidan om.

Min ena fråga är om jordbruksministern kommer att ta upp precis det som jordbruksministern tog upp här, nämligen det olämpliga i detta. Den andra frågan är: Kommer statsministrarna möjligen att beröra detta när de träffas i Europeiska rådet?

Jag tycker att det här är olustigt och framför allt direkt olämpligt. Är det känt mer vad som kom ut av mötet i går när de 22 ministrarna träffades? Det beskrevs här lite grann att de är divergerande i sin inriktning, och det vet vi sedan tidigare. Men om det är något mer konkret som har läckt ut kan det vara intressant för oss att få ta del av det.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Med risk för att lägga lök på jordbruksministerns lax vill jag haka på med en fråga om Europaparlamentets nya roll i och med Lissabonfördraget. De har ju hittills inte varit kända för budgetrestriktivitet, för att uttrycka det ganska milt. I varje sammanställning av rådets förslag i förhållande till Europaparlamentets har de alltid haft mer pengar, oklart var pengarna skulle komma ifrån. Hur bedömer jordbruksministern risken för att även detta påverkar det politiska läget i den gemensamma jordbrukspolitiken i en ur svensk synpunkt negativ riktning?

Anf. 56 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Jag hoppas att jag ska kunna kommentera de framställda frågorna.

Vi avser att återkomma till riksdagen i början av nästa år vad gäller den parlamentariska hanteringen i Sverige för att helst uppnå en samsyn om de mer konforma och handfasta positioner som vi måste ha när dessa förhandlingar och diskussioner går in i det skede som förhandlingar måste gå in i. Det innebär att vi måste konkretisera mycket mer än vad vi gör i de debatter som är nu.

Parallellt med detta sker en budgetöversyn. Jag tror att det bästa för Europa skulle vara att man tog till sig det vi har gjort i Sverige sedan början av 90-talet, det vill säga att man först fastställer en budgetram, och inte gör som vi gjorde före början av 90-talet, det vill säga samlar ihop vad alla vill ha och därefter bestämmer hur mycket pengar vi ska uttaxera från medborgarna.

Detta som kommentar till frågan om pengar. Om det blir så har jag ingen kunskap om, inblick i eller ens möjlighet att påverka. Jag tror att det är sättet att komma fram på. Annars tror jag att det kommer att bli fullkomligt omöjliga diskussioner 2012 när allt ska kokas ned och alla vill ha pengar till allt.

Från det toppmöte som nu pågår har jag fått en muntlig rapport när det gäller frågan om det här har väckt funderingar hos fler än oss. Svaret är ja. Det har av någon annan som inte heller var inbjuden till mötet tagits upp på toppmötet. Vad jag förstår har man påpekat det mindre lämpliga i att göra på det sätt som man har gjort från fransk sida.

Från gårdagens sammankomst finns det publicerat ett statement. Det kan vi distribuera till nämnden om ni är intresserade av det.

Det är ju några år tills vi är efter 2013. Det kommer att rinna mycket vatten i bäckar och åar innan vi är i mål. Vi ska självklart vara väl förberedda, och det tycker jag att vi är. Nu kommer det till ett inslag som ordföranden nämnde, nämligen att Europaparlamentet också har medbeslutande. Jag tror att det kommer att bli många diskussioner 2011 och 2012. Dem ska vi vara mycket väl förberedda för.

Anf. 57 ERIK A ERIKSSON (c):

Det är bra att ministern klargör detta. I handlingarna läser jag att det ska vara en orienteringsdebatt där man ska identifiera de främsta utmaningar som jordbruk och landsbygd står inför och besvara hur landsbygdsprogrammet ska utformas för att man effektivt ska kunna hantera utmaningarna.

Förslaget till svensk ståndpunkt är en utmaning. Det blir en total krock mellan Sverige och Frankrike och andra länder som befinner sig i samma region åsiktsmässigt.

Jag hämtade ut den rapport från parlamentet som kom till utskottet. Det var intressant att läsa om mjölkkrisen. Vi kan konstatera att jordbrukaren kanske får mellan 10 och 15 procent, i vissa lägen kanske 18. Handeln tar en mycket stor del av vinsten.

Vi har bekymret internt med stöden som vi pekar ut som ett dilemma för oss, och vi har en konkurrenssituation som inte gör det lättare.

Jag tror att jag och andra har dryftat detta tidigare. Om vi avvecklar stödet över en natt vid årsskiftet – det vore ju lämpligt – skulle man se att det finns mycket att ta tag i på konkurrenssidan. Varför nämns inte det som en stor utmaning? Har jag missat det i handlingarna? Diskuteras det? Kommer det att tas upp?

Ur konsumentperspektiv har vi frågan om hur mycket pengar vi lägger på subsidier och hur mycket man bevakar konkurrensen och vad den kostar.

Ministern säger att man pratar om olika möjligheter att effektivisera. Jag tror att en del inte vill det. Det ger mängder av arbetstillfällen, särskilt i de större länderna, att administrera alla dessa program och stöd. Det gäller inte minst det som vi blev varse för något år sedan här i nämnden, nämligen stödet till fattiga som ju Frankrike utnyttjar nästan fullt ut. Man blir förskräckt. Det är våra skattepengar som går in i systemet. Jag hade nästan varit glad om jag hade sluppit veta att det fanns.

Anf. 58 JACOB JOHNSON (v):

Jordbruksministern har helt rätt i att det kommer att rinna mycket vatten i Strömmen innan det här är färdigt.

Därför tolkar jag skrivningen på s. 7 välvilligt, förslaget till svensk ståndpunkt, som intressanta tankar mer än hugget i sten. Vi har inte diskuterat det så parlamentariskt och djupt som man behöver.

Skrivningarna skiljer sig åt i Europa. Det är differentieringar och nationella beslut om stödsystem. Det låter lite annorlunda än vad vi har hört när det gäller den gemensamma jordbrukspolitiken. Jag tycker att det är intressanta tankar. De kanske inte är färdigutvecklade. Detta sagt bara som medskick.

Anf. 59 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Jag har bara en upprepning av den fråga jag ställde. Har jordbruksministern för avsikt att ta den inledande deklarationen om ogillandet eller kommer jordbruksministern att nöja sig med att det tas upp på Europeiska rådet?

Anf. 60 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Apropå Erik Erikssons funderingar vill jag påminna om att detta är en orienteringsdebatt. Den rör andra pelaren.

Dagordningspunkt 9 handlar om konkurrensen. Vi diskuterar alltså den frågan också. Vi återkommer till den om en liten stund.

Jag tackar för alla medskick i de här diskussionerna, Jacob Johnson, som kommer att vara långa och många.

Till Bengt-Anders Johansson vill jag säga att man redan på toppmötet har tagit upp den diskussion som efterlyses. Jag kommer att ta upp det också i andra sammanhang, dock ej på rådsmötet.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag ska sammanfatta dagens diskussion. Vi har anledning att återkomma till detta. Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 7, Statligt stöd för köp av jordbruksmark. Frågan har diskuterats tidigare. I delpunkt 7 a, Litauen, informerades nämnden den 13 november. Underlag är utsänt.

Anf. 62 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Lettland, Litauen, Italien och Ungern har begärt att rådet ska godkänna statligt stöd för inköp av jordbruksmark i respektive land. Frågorna diskuterades på rådet den 20 november och är nu uppe för beslut.

Den 20 november godkände rådet ett motsvarande statligt stöd på begäran av Polen.

Normalt är det kommissionen som prövar statsstödsansökningar. Rådet får godkänna statligt stöd om det finns exceptionella omständigheter. Det krävs enhällighet för rådets beslut.

Problemet för de här länderna är att kommissionens riktlinje för hur statligt stöd ska bedömas har ändrats. Tidigare var de stödförordningar

som länderna har förenliga med kommissionens riktlinjer. Nu är möjligheterna att lämna stöd för köp av jordbruksmark mer begränsade.

De länder som har stödordningar för köp av mark måste anpassa dem till de nya reglerna senast den 31 december 2009.

Alla länder har i princip samma problem. De har dålig arrondering med många små lantbruk som behöver mer mark för att jordbruket ska bli lönsamt. Det är svårt för lantbrukarna att finansiera köp av mark på grund av den rådande finansiella situationen. Alla stödordningar är tidsbegränsade och ska gälla från den 1 januari 2010 till den 31 december 2013.

Om vi tittar närmare på de olika länderna ser vi att de har lite olika motiveringar för sina stödordningar.

Lettland har framför allt åberopat att jordbrukarna har problem med att få krediter och att arronderingen är ogynnsam. Man har dessutom en pågående privatiseringsprocess.

Litauen åberopar att stödet är en del av en privatiseringsprocess av statligt ägd mark som nationaliserades 1940. Processen är komplex och tar tid eftersom mark är utarrenderad. Litauen har ca 20 000 obehandlade ansökningar enligt sin nuvarande stödordning som man inte kommer att hinna behandla före årsskiftet.

Italien åberopar att man har en fragmenterad ägarstruktur. Man har dessutom problem med otillräckliga inkomster för jordbrukarna och höga markpriser samt problem med att få krediter. Man vill främja unga lantbrukares etablering.

Ungern åberopar att man har problem på grund av den privatiseringsprocess som påbörjades redan i början av 1990-talet. Privatiseringsprocessen har lett till att ett stort antal ägare samäger mark. Dessutom har många ägare fått mark spridd på skilda landområden.

Sverige har tidigare lagt ned sin röst när det gäller stödansökningar i rådet. Vi anser att dessa frågor bör prövas av kommissionen. När det gäller Litauen och Ungern behövs stödet för att komma till rätta med problem som uppstått i samband med privatiseringsprocesser. De beror på exceptionella omständigheter som har inträffat långt innan dessa länder anslöts till Europeiska unionen. Båda ländernas stödordningar är också tidsbegränsade. Man avser att avsluta stödordningar som har varit förenliga med tidigare regler.

Liksom i fallet med Polen bör Sverige inte stoppa deras begäran utan i stället lägga ned sin röst.

Lettland och Italien har inte åberopat några motsvarande exceptionella omständigheter. Situationen i de båda länderna är dock besvärlig. Att jordbrukare i dessa länder får en något bättre ställning bör knappast påverka Sverige. Även dessa länders stödansökningar är tidsbegränsade. Sverige bör därför inte ensamt stoppa dessa länders begäran.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Hur fungerar det i rådet? Det framgår av den kommenterade dagordningen att inget svenskt parti är särskilt förtjust i det här beteendet. Det är flera som gör så här. Man ska väl inte behöva övertyga någon svensk politiker om att jordbruksomställning inte är någon krisåtgärd som ska vara grund för undantag?

2009/10:17
11 december

På det senaste jordbruksrådet behandlades en polsk förfrågan. Vi har för en gångs skull fått läsbara återrapporter. Där framgår att inte ens Storbritannien till exempel, som brukar vara tydliga motståndare till sådant här, röstar nej.

Kan jordbruksministern mot den bakgrunden förklara det politiska klimatet i rådet? Varför är det så att inte ens de länder som tydligt tycker att det här är fel inte väljer att förklara de gemensamma regler som faktiskt är fördragsfästa utan går med på att låta medlemsländer urholka dem? Det är vad som händer. Det kan vi inte ändra på inom den närmaste veckan, särskilt inte medan vi fortfarande är ordförandeland.

Jag ber jordbruksministern kommentera den kulturen generellt.

Anf. 64 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! I underlaget läser vi att man siktar in sig på 2013. Det är mer en bedömningsfråga.

Är det jordbruksministerns uppfattning att det är slut efter 2013, eller hugger man svansen av frågan ett antal gånger och kommer igen med att det är mycket synd om dem 2014 och framåt?

Anf. 65 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Mina kommentarer till den första frågan är att ett land ibland är rädd för att vara ensamt eller i väldigt minimal minoritet. Ett annat skäl kan vara att det uppfattas som en fientlig handling när ett land ansöker om statsstöd som måste godkännas av alla.

Den gången ett land säger nej blockeras det. Om någonting skulle inträffa i det landet vet man då att man har en given nejröst från det andra landet också. De gånger det sägs nej – för det görs – är det ett antal länder, och då kommer det aldrig upp på dagordningen. Då drar sökarlandet tillbaka sin ansökan, för man vet på förhand att det är tre fyra fem sex länder som kommer att säga nej. Då är man så många att man vågar säga nej. Men när man är ensam eller bara ett par stycken uppfattas det som väldigt fientligt. Man har det som en kula i ryggen den gång man själv behöver hjälp.

Beträffande Bengt-Anders Johanssons fråga kan jag bara gissa. Men efter att ha besökt flera av de här länderna kan jag konstatera att det pågår en privatiseringsprocess som har varit och är mycket komplicerad. Det handlar om att gå tillbaka 50–60–70 år i tiden, leta upp släktingar och efterfråga människor som kanske är i livet. Nationsgränser har flyttats. Det är klart att det tar tid om det ska bli rätt, bra och rättvist. Många länder har kommit väldigt långt. Men som vi vet från andra sammanhang brukar det ofta vara de riktigt komplicerade ärendena, som kanske inte är så många, som är kvar på slutet. Det tar tid. Min bedömning är att den stora mängden kommer att vara avslutad 2013, men förmodligen blir det en restpost kvar.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi sammanfatta denna punkt. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 8, Kvartalsrapport från kommissionen om mejerimarknaden. Det är just i dag en informationspunkt. Senast vi behand-

Anf. 67 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! På grund av den kraftiga volatiliteten på mjölkmarknaden har kommissionen beslutat att kvartalsvis för rådet presentera en analys av den senaste utvecklingen.

Vi har ännu inte tagit del av rapporten som kommissionen ska presentera vid rådsmötet. Prisuppgången på mjölkråvara har dock varit stark, kan vi konstatera, både på världsmarknaden och på den europeiska marknaden. Vi förväntar oss att detta kommer att återspeglas i den rapport som kommissionen kommer att presentera.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

För vår del just i dag är detta som sagt en informationspunkt.

Vi går vidare till punkt 9, information angående en bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja i Europa. Även här förväntas en föredragning av kommissionen. Det är inte så mycket mer att säga för vår del i dag.

Anf. 69 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! En fungerande konkurrens i livsmedelskedjan är viktig för såväl konsumenter som de aktörer som är verksamma inom livsmedelsproduktionen. Förslag som skapar bättre insyn på marknaden och rättar till obalanser i förhandlingsstyrkan är därför välkomna. Kommissionens meddelande föreslår en rad åtgärder som bidrar till att förbättra den europeiska livsmedelskedjan, så att den blir effektivare och mer konkurrenskraftig. En nyligen publicerad studie från Jordbruksverket visar att konkurrensen fungerar otillfredsställande, åtminstone vad gäller mjölk. Handeln höjer butikspriserna på mjölk när råvaran blir dyrare. Men när producentpriserna sjunker följer inte handeln med ned. Det finns därför anledning att arbeta vidare med frågan om att skapa en effektivare och mer konkurrenskraftig livsmedelskedja också i Sverige.

Anf. 70 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru ordförande! Jag vill bara konstatera hur riksdagen har gjort med den här frågan. Den är överförd till näringsutskottet. Vi fick den i tisdags och har inte hunnit titta på den. Jag måste erkänna att jag inte har prioriterat denna fråga i min inläsning. Men vi utgår ifrån att vi kommer att samråda i övrigt med jordbruksministern i denna fråga. Jag har inga övriga frågor.

Anf. 71 SOFIA ARKELSTEN (m):

Vi hade frågan uppe i miljö- och jordbruksutskottet som information. Vi fick veta att näringsutskottet kunde ha intresse av detta. Det var väldigt tydligt.

Jag har en fråga om den svenska ståndpunkten. Man väljer att använda ordet ”skäliga” när man pratar om livsmedelspriser. Det är ganska intressant, eftersom vi åtminstone i Sverige aldrig tidigare har haft en så liten del av de disponibla inkomsterna som gått till livsmedel.

Men det är flera processer som är i gång. Man driver till exempel projektet Matlandet Sverige, där man arbetar på att ha livsmedel med annan kvalitet som naturligtvis kommer att ha andra priser också. Då kanske jag förstår den svenska ståndpunkten bättre, om det är det man har vägt in, att det är pris kopplat till kvalitet. Jag kan känna att det finns en poäng i att Sverige driver kvalitetsfrågorna och inte bara prispressarfrågorna. Då täcker man också in en del av det som Erik A Eriksson tog upp lite tidigare som handlade om att bönderna ska få bra betalt för det de gör och att kunderna ska kunna köpa mat med mervärde. Det är väl egentligen en nyansering som jag efterlyser, även om det inte är ett färdigt beslut i dag.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

I dag är det som sagt information, men det går bra att göra inspel ändå.

Anf. 73 ERIK A ERIKSSON (c):

Måhända var jag fel ute förut. Orsaken till det var jag att jag tycker att det måste in i den tidigare diskussionen också. Vi pratade om att ha effektivt använda skattemedel. Det gäller nog även i diskussionen om stöden och landsbygdsprogrammet. Annars kan motsatsen bli det som ministern så klokt beskrivit förut, att vi bestämmer en summa och sedan fördelar vi. Jag är rädd för detta. Annars får man på olika punkter peta i saker som gör att utgifterna kan skena i väg. Jag tycker att ministern har varit föredömlig här hemma och pratat i debatten och sedan gjort en beställning till Konkurrensverket om en översyn. Det är mycket bra. Men jag är lite rädd för den skrivning som talar om exakt hur det ska vara. Det är väl ändå fritt företagande som ska gälla här, med nationella särkrav i vissa lägen. Jag tackar för rapporten.

Anf. 74 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Kommentaren är att det är både en prisfråga och en kvalitetsfråga. Men framför allt handlar det om vilken grad av förädling det är, hur många gånger ett livsmedel "processeras".

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

För att vara riktigt på den säkra sidan angående ansvarigt fackutskott i riksdagen ska kansliet gräva i systemet, så att det framgår tydligt. Vi brukar skriva det i kanslikommentarerna, men i jordbruks- och fiskefrågor utgår vi från att det åtminstone nästan alltid gäller miljö- och jordbruksutskottet. Vi ska kolla det, så att det inte råder något tvivel om var frågan hamnar närmast. För dagen tackar jag dock för informationen.

Vi går vidare till punkt 10 om en rapport om djurskyddsmärkning och möjligheter till det och till inrättandet av ett europeiskt nätverk för referenscentrum för djurskydd och djurs välbefinnande. Där finns det bakgrund och ståndpunkter i den kommenterade dagordningen. Men frågan är en informationspunkt just nu. Den har behandlats i EU-nämnden förut, den 4 maj 2007. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 76 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Kommissionen kommer att presentera sin rapport på rådsmötet. Ministrarna kommer att få en chans att lämna kommentarer, men jag förväntar mig inte någon djupare diskussion om frågan vid mötet.

Hur rapporten kommer att behandlas framöver blir naturligtvis upp till det kommande ordförandeskapet att ta hand om. Jag förväntar mig att de fattar sitt beslut bland annat mot bakgrund av ministrarnas initiala reaktioner på rapporten.

Som ni vet är Sverige inte särskilt intresserat av att gemenskapen går vidare när det gäller djurskyddsmärkning, annat än genom frivilliga initiativ förstås. Vi är mer intresserade av ett eventuellt djurskyddscentrum, men inrättandet av ett sådant ligger med största sannolikhet några år framåt i tiden.

Därtill kan jag informera nämnden om att det kommer att avhållas en lunch den 15 december på temat djurhälsa och djurskydd och den framtida gemenskapspolitiken. Det är en del av mitt arbete med de prioriterade områdena sund djurhållning och friska djur. Jag har alltså valt att arrangera denna lunchdiskussion. Min avsikt är att se till att diskussionen om djurskydd och djurhälsa hålls levande och att uppmuntra mina kollegor att diskutera den viktiga kopplingen mellan djurskydd, djurhälsa och god ekonomi. I dessa tider är det extra viktigt att vi uppmärksammar att djurskydd lönar sig, både direkt genom bättre produktion och indirekt genom ett förbättrat konsumentförtroende.

Anf. 77 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag måste fråga om konsekvensen i regeringens agerande. Först lägger man ned den svenska djurskyddsmyndigheten, sedan är man positiv till att ha ett djurskyddscentrum i EU. Jag kan också hålla med om att det är bra att vi får fler myndigheter. Men varför är man positiv till ett djurskyddscentrum i Europa när man har valt att flytta över de uppgifterna till en annan myndighet i Sverige? Varför kan inte detta tillämpas på samma sätt inom EU, kan vän av ordning fråga sig.

Anf. 78 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Regeringen är angelägen om att använda skattebetalarnas pengar på ett effektivt sätt. Arbetsuppgifterna är lagda på en annan myndighet. På så sätt kan vi minimera kostnaderna för vaktmästeri, telefonväxel, kopiering och liknande. Det är skattepengar, ingenting annat, och dem är jag rädd om.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen i frågan.

Kansliet har sökt i riksdagens databaser för att hitta det ansvariga fackutskottet för punkt 9 om en bättre fungerande livsmedelsförsörjningskedja och har lyckats reda ut detta ordentligt. Den frågan remitterades först till näringsutskottet, men är nu omremitterad till MJU, som är ansvarigt. Jag lägger ingen värdering i det, men konstaterar att ansvarigt fackutskott nu och tills vidare är miljö- och jordbruksutskottet, vilket naturligtvis inte ska hindra engagemang från några andra ledamöter av

Sveriges riksdag om de så vill. Men där ligger bollen framöver. Det är utrett och klart.

Vi är klara med punkt 10 och går vidare till punkt 11 om fiske med förslag till förordning om fastställande för år 2010 av fiskemöjligheterna för vissa bestånd med mera. Frågan var senast i nämnden den 13 november, då vi diskuterade framför allt fisket med Norge. Det fanns stöd för regeringens då angivna upplägg inför fortsatta förhandlingar, men anmäldes avvikande mening från Miljöpartiet.

Så sent som i går överlade statssekreterare Rolf Eriksson med miljö- och jordbruksutskottet i denna fråga. Där fanns det efter överläggningen stöd för regeringens ståndpunkt. Jag vill inskräpa det en liten smula, eftersom det var överläggning så sent som i går. Det går förstås bra att göra markeringar och kommentera eventuella nyheter och ändringar i dag. Men jag har nu refererat till miljö- och jordbruksutskottets överläggning också.

Anf. 80 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Helt kort kan jag säga att förhandlingarna precis som varje år kommer att bli utmanande och svåra. Flera medlemsstater har svårigheter med olika delar i det förslag som ligger på bordet. Som ordförande måste jag söka nå en lösning som en kvalificerad majoritet av rådets ledamöter kan ställa sig bakom. Jag söker därför nämndens stöd för att verka för en uppgörelse som, givet detta, i största möjliga utsträckning motsvarar den vetenskapliga rådgivningen från Ices.

Anf. 81 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Till att börja med vill jag säga att jag beklagar att vi har fått mycket dåligt underlag i EU-nämnden på denna punkt. Det enda som har skickats ut är egentligen ett litet pm om förhandlingarna med Norge. Men det finns väldigt lite som handlar om själva innehållet i det som beslutet handlar om. Det är egentligen bara den här A4-sidan i den kommenterade dagordningen. Det måste beklagas. Jag har noterat att miljö- och jordbruksutskottet har fått ett underlag som jag inte kan se att vi från EU-nämndens sida har fått tillgång till, vilket känns lite underligt. Det är svårt att fatta beslut om man inte har ett bra underlag.

Jag vill också passa på att beklaga regeringens linje, som jag tycker är lite vag. Den ger dessutom sken av att utvecklingen är på väg åt rätt håll, vilket är en bedömning jag inte kan dela. När man ser att 80 procent av fiskbestånden inom EU är överfiskade är det svårt att säga att allt är frid och fröjd och att utvecklingen är på väg åt rätt håll. Det kanske skulle kunna märkas tydligare i regeringens ståndpunkt.

När det gäller specifika frågor anser vi att kvotförslaget för torsk i Kattegatt är för högt satt, även med den 25-procentiga minskning som nu föreslås. Vi noterar att Ices har föreslagit en nollfångst av torsk i Kattegatt, och vi tycker att det är den enda rimliga nivå man kan lägga sig på om man ska nå ett hållbart bestånd av torsk.

Jag vill fråga om hajfisket, eftersom det är en av de delar där det över huvud taget inte finns någon information. Vad är egentligen förslaget när det gäller fiske av haj? Är det ett nollförslag, eller innebär det ett fortsatt fiske av hajarter? Det vore bra med lite utförligare information om detta.

När det gäller torskbestånden i Nordsjön vill jag mest bara uppmana regeringen att inte avvika från kommissionens förslag. Vi tycker att kommissionens förslag är acceptabelt, men om man går utöver det i en förhandling tror vi att det helt enkelt är att gå utöver vad bestånden klarar av. Jag uppmanar alltså regeringen att stå bakom kommissionens linje.

Jag befarar dock att vi kommer att behöva ha avvikande mening framför allt när det gäller torskkvoten i Kattegatt.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vad gäller underlagen fick miljö- och jordbruksutskottet mycket riktigt mer underlag än EU-nämnden. Det är förstås lite sent att säga det nu eftersom samrådet pågår, men inför nästa gång: Kontakta gärna nämndens kansli under gång, så ska man kunna ta fram sådant här. Jag vet att det pågår ständiga dialoger med Regeringskansliet för att få fram relevant underlag även till nämndens ledamöter. Om någon ledamot vill ha detta underlag för att titta på går det utmärkt att kontakta kansliet under dagen. Men samråder gör vi onekligen nu, och jag lämnar ordet till jordbruksministern.

Anf. 83 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Tack, och jag lämnar över det till Anna Larsson.

Anf. 84 Biträdande enhetschef ANNA LARSSON:

Om jag tar frågan om hajen först är det förslag som föreligger för pigghaj och sillhaj noll. Det pågår diskussioner, men förslaget är nollfiske på dessa två väsentliga hajarter.

Angående Kattegatt är det en del av den förvaltningsplan som gäller för torsken, och som har framgått i underlaget till MJU har regeringen ståndpunkten att följa de förvaltningsplaner som ligger. Därmed ingår också en fortsatt sänkning av kvoten för torskbeståndet i Kattegatt, med fortsatt gällande av de stängda områden som Sverige och Danmark kom överens om förra året.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Vill jordbruksministern kommentera? Nej. Då sammanfattar jag med att det även här finns stöd för regeringens ståndpunkt, med avvikande mening från mp. Jag vill då fråga Per Bolund om skillnaden mellan mp:s position i dag och i går eftersom det inte anmäldes någon avvikande mening vid överläggningarna i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 86 PER BOLUND (mp):

Orsaken är att vi sedan det mötet har fått tag på information som helt enkelt har lagt nytt ljus över frågan. Det är därför vi har ändrat ståndpunkt.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med punkt 11, och jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men avvikande mening från Miljöpartiet.

Vi går till punkt 12, Övriga frågor. Vi är alltså klara med beslutsfrågorna. På dagordningen står det om lunchdiskussionen om djurhälsa och

djurskydd, men den diskussionen anser jag vara berörd eftersom jordbruksministern tog upp den tidigare. Däremot har vi fem övriga frågor. Underlag är utsänt. Som bekant är ingenting beslutat, men är det någonting jordbruksministern vill säga om någon av de övriga frågorna?

Anf. 88 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Nej, fru ordförande, men jag är beredd att svara på frågor om dem.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Har vi några frågor? Jag finner inte så, och då tackar vi för informationen i dag. A-punktsbehandlingen ligger som sagt utanför sammanträdet och ingen hade några sådana frågor när vi började. Då är vi klara med jordbruksministern och hans medarbetare för i dag, och det är väl mer relevant än på länge att önska lycka till och trevlig helg.

Anf. 90 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Tack så mycket! Jag skulle vilja tillönska nämndens ledamöter och tjänstemän en riktigt god och skön julhelg.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Tack detsamma!

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Jag beklagar att vi ligger lite efter det preliminära tidsschemat. Ibland tar det längre tid och ibland faktiskt motsatsen. Nu hälsar vi Åsa Torstensson välkommen för att dels återrapportera från ministerrådsmötet den 9 oktober, dels samråda inför det kommande rådsmötet. Vi börjar med återrapporten. Den är utsänd. Vill statsrådet lägga till någonting om den? Det måste man inte göra, men det går bra nu.

Anf. 93 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det låter som att ordföranden tycker att jag ska gena, och det kan jag göra.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Ärligt talat är det faktiskt tvärtom. Vi ligger en timme efter vårt preliminära tidsschema, så det går utmärkt att fatta sig kort eller till och med låta bli att kommentera utsända underlag. Jag vill dock inte vara oartig, så vill statsrådet verkligen säga något som inte står i papperena ska jag förstås inte hindra henne. Det är så jag menar.

Anf. 95 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag menar inte heller att jag ska ta upp tid med något ni redan är inlästa på. Däremot måste jag tillägga något som kanske inte ligger i själva återrapporteringen från TTE-rådet den 9 oktober, och det är att vi har slutfört förlikningsprocessen på telekompaketet. Jag vill alltså meddela att vi har gått i mål med detta och att telekompaketet ska implementeras i svensk rätt inom 18 månader.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Tack för det utmärkt relevanta tillägget! Är det någon av ledamöterna som har några frågor om den utsända återrapporten eller det muntliga tillägget? Jag finner inte så. Då tackar vi för informationen i dessa frågor och går in på information och samråd inför ministerrådsmötet den 17 och 18 december.

Jag ska säga att det var generell information i trafikutskottet nu i tisdags den 8 december och att det finns ett antal hemliga handlingar i dessa frågor. Delar av handlingarna är utdelade på borden, men det finns några ganska tjocka och tekniska buntar som faktiskt inte är uppkopierade till alla ledamöter. De har dock funnits och finns fortfarande tillgängliga genom EU-nämndens kansli.

Anf. 97 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag vill bara säga att det på trafikutskottets informationsmöte visade sig att trafikutskottet inte hade fått alla de handlingar som vi har fått till

EU-nämnden. Jag vill därför göra ett påpekande att det är viktigt att de handlingar vi får till nämnden även kommer till utskottets kännedom, eftersom det är i utskotten vi ska ställa petimäterfrågorna. För att vi ska ha chans att ställa dem behöver utskottet ha alla relevanta underlag det kan få. Jag hoppas alltså att det blir bättre till nästa gång.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Då är det framfört och noteras förhoppningsvis av Regeringskansliet. Jag är säker på att det förs dialog också mellan trafikutskottet och Regeringskansliet i frågan.

Vi går då in på samrådet, och jag ska först fråga om det var några transportrelaterade A-punkter. Det finns en sådan. Är det någon av ledamöterna som vill ställa frågor om denna punkt? Jag finner inte så, och då passerar vi den. Den avslutas i skrift senare i dag.

I punkt 3, som handlar om landtransporter, är det ansvariga fackutskottet civilutskottet. Det hade överläggningar med infrastrukturministern den 26 november. Detta är en punkt där det finns hemliga handlingar på bordet och ytterligare handlingar på kansliet. I EU-nämnden behandlades frågan senast den 5 juni. Det fanns då stöd för regeringens förhandlingsupplägg men anmäldes avvikande mening från Socialdemokraterna. Nu är det för vår del en beslutspunkt, och jag lämnar ordet till infrastrukturministern.

Anf. 99 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag ska inledningsvis säga att det var statssekreteraren för Justitiedepartementet som var i civilutskottet.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag ber om ursäkt. Jag var felunderrättad.

Anf. 101 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det handlar alltså om förslaget till EG-förordning om busspassagerares rättigheter. Det är en fråga jag har samrått med nämnden om tidigare, närmare bestämt den 5 juni i år.

Som ni har läst nåddes glädjande nog en politisk överenskommelse beträffande förslaget till EG-förordning om fartygspassagerares rättigheter vid TTE-rådet den 9 oktober. Det är ett förslag jag samrådde med nämnden om den 2 oktober i år. Den politiska överenskommelsen är enligt min uppfattning en god kompromiss som i det närmaste alla medlemsstater kunde ställa sig bakom. Den kommer nu att ligga till grund för de fortsatta förhandlingarna med Europaparlamentet, och jag hoppas att denna rättsakt också ska kunna antas slutligt under det spanska ordförandeskapet.

Förslaget till busspassagerares förordning är precis som fartygspassagerarförordningen en del i arbetet med att stärka passagerarnas rättigheter inom transportsektorn. Liknande regler har redan antagits på luftfartsområdet och järnvägsområdet.

Förslaget till busspassagerarförordning innehåller bestämmelser om rätt till information, assistans och kompensation vid förseningar och inställda turer. Dessa bestämmelser riktar sig till hela passagerarkollekti-

vet. Förslaget innehåller också bestämmelser om information och assistans som riktar sig specifikt till passagerare med funktionshinder eller nedsatt rörlighet.

Förslaget innehåller även bestämmelser om ansvar för bland annat dödsfall och personskador som tillfogas passagerare.

Slutligen finns det bestämmelser om hantering av klagomål samt om tillsyn och sanktioner.

Rent allmänt anser regeringen att Sverige bör välkomna förslaget. Sverige har traditionellt i olika internationella sammanhang arbetat för att stärka passagerarens ställning. Det gäller i synnerhet funktionshindrades rättigheter.

Förslaget ligger också i linje med de ambitioner regeringen har att stärka passagerarnas rättigheter i svensk lag.

Det svenska ordförandeskapet arbetar just nu intensivt med förslaget till förordning. Vi har gott hopp om att kunna nå en politisk överenskommelse på TTE-rådet den 17 december trots de ganska stora motsättningar som finns beträffande vissa delar av förordningen.

Det är främst två frågor som visat sig problematiska. Den första gäller bestämmelsen om transportörens ansvar för dödsfall och personskador. Svårigheterna här beror på skillnader i medlemsstaternas trafikskadelagstiftningar.

Den andra frågan gäller tillämpningsområdet. Flera medlemsstater vill att förordningen endast ska gälla för långdistanstrafik. Frågan om förordningens tillämpningsområde har varit föremål för mycket omfattande diskussion. Den behandlades också vid TTE-rådet i juni i år.

Det svenska ordförandeskapet har dock nyligen presenterat ett nytt kompromissförslag. Förslaget innebär att de nationella trafikskadelagstiftningarna fortfarande kommer att utgöra grunden för skyddet i händelse av trafikskador. Sverige kommer därmed att kunna behålla det goda skydd som den svenska trafikskadelagstiftningen ger samtidigt som skyddet i vissa andra europeiska länder stärks.

Beträffande förordningens tillämpningsområde föreslår vi att medlemsstaterna ska kunna välja att undanta lokal och regional busstrafik från förordningens tillämpningsområde. Det innebär bland annat att medlemsstaterna i förhållande till transportföretag som bedriver lokal och regional kollektivtrafik med olika transportslag ges möjlighet att införa nationella transportslagsövergripande bestämmelser om passagerarrättigheter.

Uppnår vi en politisk överenskommelse beträffande busspassagerarförordningen den 17 december kan vi se tillbaka på ett ordförandeskap där Sverige verkligen verkat för ett stärkt passagerarskydd inom gemenskapen.

Anf. 102 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag kan inledningsvis säga att vi också välkomnar det här förslaget. Vi har lyft vår avvikande mening vid det senaste informationstillfället då en stor fråga var problematisk, nämligen frågan om huruvida den svenska trafikskadelagstiftningen i vissa sammanhang skulle kunna sättas ur spel. Vi är nöjda med att regeringen har nått den överenskommelsen. Det har varit ett bra samarbete mellan utskottet och regeringen. Det är vi glada för.

Däremot har jag en fråga beträffande lokal och regional trafik och den närmare utformningen av undantaget att man kan ha nationella regler i stället för direktivets regler. Min fråga är hur omfattande detta är.

Jag har fått signaler om att det skulle kunna gälla alla typer av linjetrafik. För att ta vårt nationella exempel har vi en ganska omfattande linjetrafik med långfärdsbussar som är helt privat.

Hur omfattande är detta? Hur ska man lägga tolkningen på det?

Anf. 103 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag vill beskriva vikten av att vi har möjligheten med undantaget. Om vi går till Stockholmsförhållanden har SL där olika transportslag. Då kan man tydligt ha samma regelsystem oberoende av om det är tunnelbana, buss eller vad det nu skulle vara. Det blir förenklingar. Det blir tydligt. Den nationella lagstiftningen blir inte mer komplicerad. Det är bra för konsumenten. Det är också bra för det enskilda företaget.

När det gäller att man överför det nationella ansvaret för vad som är distanstrafik kan vi göra en jämförelse mellan Sverige och Malta till exempel. Då blir det tydligt att det finns ett värde och en poäng i att det kvarstår ett nationellt ansvar för vad som de facto är distanstrafik och att undantagen finns.

Om det finns något att tillägga lämnar jag över ordet. Jag var som sagt var inte med i civilutskottet, så jag vet inte exakt vilka frågor som fanns där.

Anf. 104 Kanslirådet JOHAN SCHELIN:

Det här har varit föremål för omfattande förhandlingar i rådet. Tanken med förslaget är att ge vissa kriterier. De finns i beaktandesatserna som man ska använda för vad som är regional respektive lokal trafik och som då kan undantas.

Det blir naturligtvis upp till medlemsländerna själva när man utnyttjar undantaget att mer exakt definiera det. Tanken är att förhållandena kan variera mycket mellan olika medlemsländer. Beslut om var exakt gränsen ska gå måste tas på nationell nivå.

Det ger en flexibilitet för svenska förhållanden att anpassa just det här. Grunden är att expressbusstrafiken som är långdistanstrafik ska komma att omfattas av förordningen medan man kan välja att undanta lokaltrafikföretag som SL och andra och i stället ha en nationell lagstiftning som täcker alla trafikslag som de använder sig av.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med den här frågan för i dag.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens standpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 4, Galileo, närmare bestämt inrättandet av strukturer för förvaltning av europeiska program med mera. I den frågan informerades nämnden den 5 juni senast. Nu ska man behandla en så kallad allmän riktlinje.

Anf. 106 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! Kommissionen presenterade i mars i år ett förslag till ändring av förordningen om GNSS-myndigheten. Syftet är att formellt anpassa förordningen till den nya struktur för satellitnavigeringsprogrammet som beslutades under 2008.

Huvudpunkterna i förslaget omfattar bland annat röstregler i myndigheternas styrelser samt ansvar för säkerhetsackrediteringen.

Sverige anser att det är viktigt att skapa tydliga beslutsstrukturer i programmet. Målet för det svenska ordförandeskapet är nu att nå en allmän inriktning i frågan.

Utestående frågor är i första hand kommissionens röstviktning i styrelsen. Ordförandeskapet har verkat för en kompromisslösning med fem platser för kommissionen i styrelsen samt vetorätt för beslut som rör vissa specifika områden, vilket har sanktionerats i Coreper.

Anf. 107 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag har ingen annan uppfattning. Jag blev bara nyfiken. Hur många är de i styrelsen totalt? Man förordar att det ska vara fem.

Anf. 108 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Kan jag få hjälp med antalet i styrelsen? Den hjälpen lyste med sin frånvaro.

Jag ber att få återkomma med detta.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Då kan ni väl återkomma till exempel i skrift till EU-nämndens kansli.

Anf. 110 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! Jag kan förtydliga en sak. En bakomliggande diskussion har varit att kommissionen har velat ha majoriteten i styrelsen. Det har blivit en kompromisslösning, en balans mellan fem platser i styrelsen och vetorätt i vissa frågor. I det sammanhanget har informationen om antalet styrelseledamöter fallit bort. Vi återkommer med den.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 5 angående intelligenta transportsystem med mera. I den frågan informerades nämnden senast den 5 juni. Nu förväntas en lägesrapport och möjligen även politisk överenskommelse. Det var lite oklart i mina underlag. Vi får lyssna på statsrådet så hör vi vad vi ska göra.

Anf. 112 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! Kommissionen presenterade i december förra året ett meddelande om en handlingsplan för prioriteringar inom ITS-området. Tillsammans med handlingsplanen följde ett förslag till direktiv som syftade till att åstadkomma ett koordinerat införande av ITS på europeisk nivå.

Förslaget har behandlats vid ett stort antal tillfällen i rådsarbetsgruppen och Coreper under det svenska ordförandeskapet. ITS kan bidra till uppfyllelse av många uppsatta mål inom transportområdet. Det gäller minskad, trängsel, ökad trafiksäkerhet, effektivare godstransporter och minskad miljöpåverkan. Regeringen är positiv till ett direktiv, eftersom det kan stödja och mycket tydligt utveckla gränsöverskridande ITS-lösningar.

Jag är därför glad över att det svenska ordförandeskapet nu nått en så kallad tidig andraläsningsoverenskommelse med Europaparlamentet om ITS-direktivet. De områden som är särskilt prioriterade i arbetet är rese- och trafikinformation, eCall samt information om säkra parkeringsplatser för lastbilar.

Efter informationen i trafikutskottet har det skett framsteg här.

Anf. 113 CHRISTINA AXELSSON (s):

I den faktapromemoria nr 75 som följde med kanslikommentarerna står det att den långsamma takten i införandet inom vägtransporter visar att det saknas en EU-omfattande täckning och en harmoniserad utveckling. När det gäller täckningen står det inte att man har tagit upp det i den svenska ståndpunkten. Men det är väl viktigt att man får till att det finns en täckning så att man kan använda ITS-tjänsterna. Annars är det ingen mening med dem.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Statsrådet får gärna ge oss en ännu tydligare vägledning i om det verkar förväntas beslut eller inte på rådet. Det styr lite grann hur vi ska agera här. Om det finns anledning att tro att vi ska fatta beslut eller om regeringens ambition är att det ska fattas beslut ska vi samråda om en skarp ståndpunkt. Sedan får vi se hur det går. Om vi däremot vet att rådet inte ska ta upp en fråga behövs det inte.

Anf. 115 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! Detta kommer att vara en lägesrapport, precis som jag formulerade det nu, eftersom Europaparlamentet ska bekräfta en andraläsningsoverenskommelse den 16 december. Det är en lägesrapportering om tillståndet.

Vad det gäller Christina Axelssons fråga kan jag lämna över ordet.

Anf. 116 Ämnesrådet PER BJÖRKLUND:

Det är naturligtvis tanken, Christina Axelsson, att man i framtiden när man genomför de här olika åtgärderna också ska få dem att täcka och vara harmoniserade över Europa. Det är avsikten med hela detta direktiv som ska vara ett ramdirektiv.

Anf. 117 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det är viktigt att man från svensk ståndpunkt driver på att det måste vara den täckningen. Hela direktivet är meningslöst om man inte kan använda det. Det står inte i den svenska ståndpunkten, men regeringen påtalar det särskilt i faktapromemorian. Det var därför jag ställde frågan.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Men det har framkommit tydligt nu med muntliga kompletteringar.

Vi tackar för informationen i den här frågan, eftersom det verkar avslutat att det ska fattas beslut på rådet den här gången.

Vi går vidare till punkt 6, direktiv för avgifter för luftfartsskydd. Frågan är rent tekniskt sett ny i nämnden. Här föreligger beslut.

Anf. 119 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det här är en lägesrapport.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Riktlinjer, står det i mina papper. Det kan vara fel. I våra underlag står det: Ny fråga, beslut, rådet förväntas nå en allmän inriktning. Det stämmer alltså inte?

Anf. 121 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Vi hade Coreper så sent som i onsdags, och det var innan jag också hade överläggningar med trafikutskottet. Numera är det en lägesrapportering.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar det.

Anf. 123 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det är alltså lägesrapport inför den fortsatta behandlingen av förslaget till direktiv om avgifter för luftfartsskydd.

Kommissionen lade fram sitt förslag till rådet i maj i år, och behandling av det har inletts under det svenska ordförandeskapet. Enligt direktivförslaget ska avgiftssättningen i medlemsstaterna bygga på vissa principer, som till exempel icke-diskriminering, transparens, konsultationer mellan flygplatser och flygbolag. Avgifterna ska vara kostnadsbaserade, och en oberoende övervakningsmyndighet ska övervaka att direktivet efterlevs.

Regeringen står bakom dessa principer.

Direktivförslaget säger ingenting om hur finansiering av skyddskostnaderna ska ske. Det som är särskilt angeläget ur ett svenskt perspektiv är att vi i någon form kan behålla det utjämnningssystem som vi har och som innebär att skyddsavgiften per passagerare är lika hög oavsett från vilken flygplats avresan sker.

Som förslaget ser ut i dagsläget kan vi behålla vårt svenska system.

De frågor som fortfarande är utestående rör bland annat vilka flygplatser som direktivet ska omfatta. Kommissionen har föreslagit att alla flygplatser ska omfattas, men en majoritet av medlemsstaterna vill ha ett tröskelvärde mätt i antal passagerare. En av de frågor som återstår att lösa handlar om formerna för de konsultationer som föreslagits mellan flygplatser och flygbolag. En annan rör kravet på konsekvensanalys av kostnaderna när strängare skyddsåtgärder införs.

Efter behandling i Coreper kommer ordförandeskapet nu att vid rådsmötet lämna, som jag sade, en lägesrapport om förslagets behandling.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Då är det för vår del en informationspunkt. Jag ska säga vad gäller förberedelserna att det inte bara berodde på mig att jag sade fel i början, utan det var också så att nämndens kansli inte hade fått information om ändringen i det här ärendet. Det är alltid bra, önskvärt och till och med nödvändigt att sådan information kommer till nämndens kansli inför nämnden, så att vi vet vad vi ska göra. Nu vet vi det.

Anf. 125 CHRISTINA AXELSSON (s):

Mycket kort då, eftersom det här bara är en information. Det är viktigt att man håller på att man verkligen kan göra en utjämning mellan de olika flygplatserna. "I någon form", sade ministern, men det måste kunna fortsätta på det sättet så att inte mindre flygplatser, eller större, får betala betydligt mer.

Det är bra att flygbolagen ska få information och att man ska kunna ha diskussioner med dem. Men det är till syvende och sist resenärerna som ska betala, så det är viktigt att också konsument- och resenärsperspektivet får ett inflytande i detta, så att man har möjligheter att se vad det är man faktiskt betalar för och att man som konsument av den här typen av tjänster också kan reagera och agera.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen på den punkten.

Vi går vidare till punkt 7, som enligt mina noteringar är en beslutspunkt om allmän riktlinje och rent tekniskt ny i nämnden, även om vi informerades i frågan om själva direktivförslaget inför en lägesrapport i rådet den 2 oktober.

Anf. 127 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Direktivförslaget om rapporteringsformaliteter för fartyg innebär att vi på allvar går från rapportering på papper till elektronisk rapportering, något som både den svenska näringen och svenska myndigheter efterfrågat. Fördelarna är uppenbara, och att få information elektroniskt innebär också att vi skapar förutsättningar för ytterligare förenklingar i framtiden.

Regeringen anser därför att det är naturligt att Sverige stöder förslaget till direktiv om rapporteringsformaliteter. Direktivförslaget är en av de viktiga pusselbitarna i arbetet att underlätta för sjöfarten inom EU. Förslaget är dock en del i en större helhet, där ytterligare åtgärder kommer att krävas för att skapa samma förutsättningar för sjötransporter som för lastbilstransporter inom Europa. Jag tänker då inte minst på åtgärderna inom tullområdet. Glädjande nog görs vissa framsteg även på detta område.

Det svenska ordförandeskapet har varit pådrivande i arbetet med direktivförslaget. Dess värre har Europaparlamentet inte möjlighet att behandla förslaget förrän efter årsskiftet. Ambitionen från ordförandeskapet är därför att anta en allmän inriktning vid det kommande TTE-rådet. Inför rådsmötet finns ett par utestående frågor, bland annat frågan om i vilken utsträckning rapporteringsformaliteten inom tull- och gränskontrollområdet ska omfattas av förslaget.

Jag är dock så här långt hoppfull om att jag och mina kolleger ska kunna lösa de här frågorna så att en allmän inriktning kan antas.

Vi går vidare till punkt 8, Intermodala transporter och transportnät, meddelande från kommissionen om hållbara framtida transporter. Den frågan behandlades senast i EU-nämnden den 2 oktober, inför förra rådet i frågan. Då fanns det stöd för regeringens angivna förhandlingsupplägg men anmäldes avvikande mening från s, v och mp. Nu föreligger förslag till slutsatser. Underlag är utsänt.

Anf. 129 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Meddelandet om den framtida europeiska transportpolitiken prioriteras under det svenska EU-ordförandeskapet. Flera aktiviteter har varit aktuella under hösten.

I TTE-rådet hölls en riktlinjedebatt om kommissionens meddelande den 9 oktober. Till stöd för debatten hade det svenska ordförandeskapet förberett några frågor som vi bad medlemsstaterna svara på. Alla medlemsstater instämde med kommissionens tre övergripande prioriteringar om ett integrerat, teknikstyrt och användarvänligt transportsystem.

När det gäller frågan om de viktigaste utmaningarna – miljö, globalisering, en åldrande befolkning, migration, brist på fossilt bränsle och urbanisering och hur de påverkar transportsektorn – delar de flesta medlemsstater den bild kommissionen ger i sitt meddelande.

Några av medlemsstaterna betonar att effekterna av den ekonomiska krisen borde lyftas fram mer och att utmaningen är att förena tillväxt och konkurrenskraft med ett ansvarstagande när det gäller vår miljö. Andra ville att man skulle ta hänsyn till regionala skillnader i det fortsatta arbetet, inte minst när det gäller finansiering. Vikten av regelförenklingar och fortsatt höga ambitioner på trafiksäkerhetsområdet nämndes också.

Generellt menade medlemsstaterna att det är viktigt att det framtida arbetet med en europeisk transportpolitik koncentreras i tydliga prioriteringar. Medlemsstaterna lyfte särskilt fram hur viktigt det är att alla transportslag integreras på ett effektivt sätt för att vi ska nå våra transportpolitiska mål. Vi måste även ta hänsyn till den externa dimensionen, och här kan TEN-T ha en viktig roll att fylla. Medlemsstaterna betonar vikten av att ITS utvecklas inom alla transportslag. Man framhöll också hur viktigt det är att beslut och pågående aktiviteter verkligen genomförs. Finansieringen av infrastruktur var ett återkommande tema, hur vi kan skapa hållbara finansieringsmekanismer för infrastruktur och vikten av att arbeta vidare med avgiftsfrågan.

Ordförandeskapet har tagit fram ett utkast till rådsslutsatser med sikte inställt på att medlemsstaterna ska kunna anta dessa vid det kommande rådsmötet. Tanken är att slutsatserna ska fungera som rådets gemensamma bidrag till den vitbok som kommissionen förväntas presentera under andra hälften av 2010.

I princip återstår en fråga från rådet att lösa. Ett antal länder önskar se en tydlig hänvisning till ”the modal shift”, samtidigt som en annan grupp medlemsstater starkt motsätter sig detta. Utmaningen för ordförandeskapet är att finna en brygga mellan dessa två grupper.

Anf. 130 CHRISTINA AXELSSON (s):

Den här frågan har vi haft uppe tidigare, och vi hade då avvikande mening. En fråga som jag lyfte upp flera gånger vid det förra tillfället var det som vi hade sagt från trafikutskottet och den reservation som vi socialdemokrater tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet lade rörande den sociala hänsynen.

Nu ligger utkastet på bordet, och det är på engelska så jag kan ha missat någonting.

I det inspel som kommissionen gjorde stod det ganska starka skrivningar rörande arbetsförhållanden och så vidare. Men när jag diskuterade med ministern förra gången påtalade ministern att det var mer en prisfråga. Ministern sade så här: Man möter utmaningar med lägre eller sämre priser. Det är inte priset jag pratar om, utan det är möjligheten att man inte dumpar löner och allmänna villkor.

Jag undrar därför om jag har missat någonting. Står det någonting i det här om just den sociala delen, det vill säga om dem som arbetar inom denna sektor?

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Utkastet till slutsatser har ledamöterna fått i utskick 2, och det finns på bordet.

Anf. 132 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Miljöpartiets ledamot var tvungen att avvika för att åka till Köpenhamn, och han ville till protokollet få fört att de vidhåller sin avvikande mening.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Frågan är om det går att notera en avvikande mening från någon som inte är här, men jag noterar förstås att Miljöpartiet inte är här.

Anf. 134 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Nu är det inte så att du sedan när du fattar beslut behöver säga någonting om det, utan det viktigaste är att det står i de stenografiska uppteckningarna.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Det gör det förstås.

Anf. 136 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det hade varit bra att veta vad det var avvikande mening gentemot. Men det kanske är mindre väsentligt. För min egen del hade det varit bra om jag hade vetat vad jag skulle argumentera emot.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Det ska vara ganska enkelt. Det är så att det i överläggningarna i trafikutskottet anmälades avvikande meningar i förhållande till regeringens där angivna ståndpunkt. Protokollsutdraget från trafikutskottet har kommit nämndens ledamöter till känna, och om det ännu inte har kommit

regeringen till känna kan vi be någon från kansliet att lämna över det så att det framgår.

I dag samråder vi om regeringens ståndpunkt inför rådet, och om man tycker att regeringen borde agera annorlunda i rådet står det varje partiföreträdare fritt att anmäla avvikande mening. Det är det som det är i förhållande till. Behöver man förtydliganden får man fråga varandra.

Anf. 138 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Om jag går tillbaka till Christina Axelssons frågeställningar tror jag att hon kan finna svaret under punkterna 14 och 15. Punkt 14 handlar om att "the safety and security of transport users and workers should remain a priority".

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Är det punkterna 14 och 15 i utkastet till slutsatser?

Anf. 140 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ja. Under punkt 15 står det att "the promotion of quality employment and training in the transport sector needs to be enhanced".

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Jag ger mig då på att snabböversätta, även om det är vanskligt, så att det syns i protokollet.

Det står i punkt 14 att transportarbetares säkerhet ska fortsätta att prioriteras, bland annat, och att "transport users" – passagerarnas, antar jag – rättigheter och behov ska tas med. I punkt 15 står det att vikten av god arbetsmiljö och träning, utbildning, i transportsektorn måste förbättras.

Det här var en mycket spontan översättning, men det kommer att stå någonting på svenska i de stenografiska uppteckningarna.

Anf. 142 CHRISTINA AXELSSON (s):

Tack, ordföranden, för översättningen! Det är bra att det kommer med. Det är viktigt att ministern verkligen driver på de här frågorna, för det är helt oacceptabelt att företag från olika länder ska kunna konkurrera med låga löner och dåliga arbetsvillkor i övrigt.

Vi vidhåller vår avvikande mening i det här fallet, för jag tycker att ministern inte på något sätt hittills har drivit det. Men jag hoppas verkligen att ministern tar till sig detta och agerar för att det kommer att vara kraftfulla skrivningar just vad gäller den här konkurrensbiten, för det fanns inte med här.

Anf. 143 JACOB JOHNSON (v):

Vi står också kvar vid vår avvikande mening enligt tidigare dokumentation.

Anf. 144 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! Det är viktigt att se att detta är ett inspel till kommissionens fortsatta arbete. En mycket tydlig realdiskussion kommer att återkomma i kommissionens vitbok, som vi väntar oss ska komma under andra hälften av 2010. Vi återkommer alltså till de här frågorna.

2009/10:17
11 december

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Då ska jag korrigera en sak. Överläggningarna i trafikutskottet den 29 september i den här punkten rörde trafikutskottets utlåtande om meddelandet *Hållbara framtida transporter*, TU4. Där fanns det en motivreservation från s, v och mp. Sedan fanns som sagt också de tidigare överläggningarna här i EU-nämnden, där det också anmälades avvikande meningar från s, v och mp.

Då finner jag sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men konstaterar tyvärr att avvikande meningar kvarstår från s och v och att Miljöpartiet ej var närvarande.

Vi går vidare till punkt 9, Luftfart, Utkast till beslut om bemyndigande för kommissionen och så vidare att avtala om utökat samarbete mellan EG – så står det här, men det finns ju inte längre om man ska vara petig – och ICAO, den internationella civila luftfartsorganisationen, om allmän ram för ökat samarbete. Den frågan är rent tekniskt ny, och jag lämnar ordet till statsrådet.

Anf. 146 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! Under den här punkten ska rådet fatta beslut om mandat för kommissionen att förhandla med ICAO, alltså FN:s organ för civil luftfart, om ett samarbetsavtal. Det fördjupade samarbete som eftersträvas med avtalet ska täcka flygsäkerhet, luftfartsskydd, flygtrafikledning och miljöskydd. Enligt förslaget ska flygsäkerhetsfrågorna behandlas först.

Det råder enighet i medlemskretsen om förslaget. Det har godkänts av Coreper, och den svenska regeringen står bakom mandatförslaget.

Anf. 147 JACOB JOHNSON (v):

Ska inte frågan om skatt på flygbränsle tas upp i förhandlingarna här? Det måste ju till något sådant internationellt.

Anf. 148 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag ska låta Lars Österberg besvara frågan.

Anf. 149 Ämnesrådet LARS ÖSTERBERG:

Utkastet till mandat är inte mer specificerat om vilka frågor samarbetet på miljöområdet ska omfatta. Man säger rent allmänt att man ska samarbeta med ICAO på miljöområdet. Ingen fråga är utesluten i det samarbetet.

Anf. 150 JACOB JOHNSON (v):

Då vill jag göra ett mycket kraftfullt medskick. Försök få med frågan om bränsleskatten.

Anf. 151 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ställa en följdfråga till Lars Österberg: Är skattefrågan med eller inte i förhandlingarna?

Anf. 152 Ämnesrådet LARS ÖSTERBERG:

Det handlar om ett mandat för kommissionen att förhandla med ICAO. När mandatet är på plats börjar förhandlingarna. Det sägs i förslaget att samarbetet ska omfatta bland annat miljöfrågor, men vilka typer av miljöfrågor som avses sägs inte närmare.

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Då vet vi vad som ligger på bordet nu.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men noterar avvikande mening v. Var det så, Jacob Johnson?

Anf. 154 JACOB JOHNSON (v):

Ja, så kan vi göra.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Vi gör det.

Vi går då vidare till punkt 10, Andra etappen av förhandlingarna om luftfartstjänster med Amerikas förenta stater. Den frågan är rent tekniskt ny i nämnden, men visst är den väl bekant i sak? Det är för vår del en informationspunkt. Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 156 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Under den här punkten ska kommissionen rapportera om läget i förhandlingarna mellan EU och USA om ett luftfartsavtal i andra steget. Sommaren 2008 inleddes förhandlingar med USA om ett luftfartsavtal i steg 2. Enligt det avtal som ingicks 2007 ska parterna efter en viss tid påbörja förhandlingar om ett avtal i ett andra steg.

Fem förhandlingsrundor har hittills genomförts. Nästa förhandling är planerad till januari nästa år. Senast i november 2010 ska parterna enligt avtalet göra en utvärdering av förhandlingsresultatet. Om inget avtal nås kan endera parten dra tillbaka rättigheter som getts i det första avtalet.

Vissa framsteg har gjorts i förhandlingarna, men vissa frågor återstår att lösa. Det handlar bland annat om utökade möjligheter till ömsesidigt ägande av flygbolag, om utökade trafikrättigheter och möjligheter till wet leasing.

Anf. 157 CHRISTINA AXELSSON (s):

Under den här frågan måste man väl ändå diskutera EU:s flygbränslebeskattning, alltså energidirektivet som fanns tidigare. Vi pratade om Norge och Island vid förra tillfället då ministern var här och om att när man omförhandlade de avtalen också skulle ha med en passus om att man kunde om man ville. Nu undrar jag: Kommer man denna gång, när man nu omförhandlar detta avtal, att lägga in att man kan ha skatt på flygbränsle? Det måste ju till när man gör de här avtalen.

Anf. 158 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! Då återkommer jag till flygbränslediskussionen. Detta är som sagt ett avtal som förhandlades fram i sitt första steg under den socialdemokratiska regeringen. I det sammanhanget framfördes inget krav om bränslebeskattning från den socialdemokratiska gruppen. Det

som då låg till grund för förhandlingarna godkändes också av den socialdemokratiska regeringen.

Kommissionen har utrett frågan utifrån sin position och kommit fram till att det mest effektiva sättet var handeln med utsläppsrätter. Det är också det som EU har drivit, och man driver det fortsatt i Köpenhamn.

Anf. 159 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag blir verkligen förvånad över ministrarnas svar. Vad som hände under den socialdemokratiska regeringens tid när man förhandlade detta – för drygt tio år sedan om jag uppfattat det rätt – tycker jag inte är så relevant att komma med i dag. Jag förstår att det är ett gammalt avtal, men saker och ting har faktiskt ändrat sig på dessa tolv år. Därför undrar jag om ministern, som nu sitter i ordförandeskap och så vidare, inte borde ta chansen att se till att det här implementeras i det avtal som man nu ser över och öppnar upp igen. Det var min fråga. Jag vill inte ha några recensioner av det som varit tidigare.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Jag ska inte heller recensera det tidigare, men jag konstaterar att vi ofta förhåller oss till hur en fråga har löpt sedan begynnelsen och framåt. Ofta är det flera år bakåt i tiden. Det är relevant.

Anf. 161 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru ordförande! I det här sammanhanget är det i högsta grad relevant att vi ser att det är ett avtal som har många år på sig och består av olika steg. Man har också från kommissionens sida gjort analysen att man ska driva handel med utsläppsrätter när det gäller flyg och flygutsläpp. Det är också det som är inriktningen på EU-ordförandeskapet och Sveriges ståndpunkt i denna fråga.

Anf. 162 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det känns inte som om det är någon mening att fråga mer. Vi anmäler avvikande mening.

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Det noteras i de stenografiska uppteckningarna. Tekniskt är dock detta en informationspunkt, så det går inte att anmäla avvikande mening till protokollet.

Anf. 164 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru ordförande! Jag tycker att det är positivt att få den här informationen. Är jag rätt underrättad har EU och USA kommit framåt i rundabordssamtal i energifrågor. Det är fruktbart och positivt. Det känns väl ändå som att man är på rätt väg här. Då skulle man kunna komma framåt brett i de här frågorna. Det skulle vara en önskan att ställa den frågan.

Anf. 165 JACOB JOHNSON (v):

Jag ställer mig bakom Christina Axelssons frågor och åsikter. Här måste bränsleskattefrågan lyftas fram. Annat vore helt orimligt.

De avgifter som kommer genom utsläppshandeln är väldigt låga och helt försumbara. Det borde vara åtminstone i nivå med vad vi har på fordonsbränslen, alltså bilbränslen. Det tycker jag. Det bör hävdas.

2009/10:17
11 december

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:
Då är även det noterat.

Anf. 167 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):
Fru ordförande! Det är mycket riktigt att energisamtalen och energiavtalet mellan Sverige och USA stärks och utvecklas.

Det som förhandlas i det här avtalet och som inte är löst än gäller till exempel ömsesidigt ägande. Det är alltså andra strukturer som båda parter inte är överens om än. Det gäller också till exempel inhyrning av flygplan med besättning. Det är sådana delar av avtalet som man är oenig om.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:
Finns det ytterligare frågor om detta? Jag finner inte så. Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare till punkt 11, Telekommunikation, Lissabonstrategin efter 2010 med mera. Detta är transportministrarnas inspel i likhet med många andra ministerråds. Vi har diskuterat den här punkten i diverse rådskonstellationer inför vårens diskussion.

Här föreligger förslag till slutsatser, och det ska hållas en riktlinjedebatt. Underlag är utsänt.

Anf. 169 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):
Fru ordförande! EU:s gemensamma IT-strategi från 2005 ska förnyas. Kommissionen presenterade i augusti nio punkter som man menar är viktiga frågor för en förnyad IT-strategi för Europa. Kommissionen har hämtat in synpunkter på förslagen i en öppen konsultation. Sverige har före och under ordförandeskapet arbetat intensivt för att ta fram bästa tänkbara underlag om vilka IT-politiska frågor som bör prioriteras i en ny strategi och som också medlemsländerna och rådet kan ställa sig bakom.

Som förberedelse har vi beställt en oberoende studie som under våren och sommaren genomförde intervjuer i Europa, USA och Asien. Resultatet publicerades i en rapport i september. Där beskrivs tio områden som viktiga för de kommande årens IT-politik inom EU. Vårt syfte med rapporten var att stimulera en diskussion om frågor för en ny strategi. Den diskussionen kulminerade i en högnivåkonferens i Visby den 9 och 10 november med ett mycket lyckat resultat.

I detta sammanhang vill jag passa på att nämna det privata initiativ som har tagits till att formulera en alternativ Visbyagenda.

Under september och oktober deltog ett antal människor i att på en privat webbplats, ourvisbyagenda.eu, utforma ett dokument som beskriver vilka frågor vi gemensamt bedömer vara de viktigaste för en framtida IT-politik. Tillsammans med gräsrotsaktivismen som vi såg i samband med telekompaketet är det här ett exempel på användning av sociala medier som ett kompletterande sätt att hämta synpunkter från allmänheten i frågor som har stor betydelse.

I samband med konferensen föreslog Sverige för medlemsländerna och kommissionen ett utkast till ordförandeskapsslutsatser och presenterade efter konferensen slutsatserna som Visbydeklarationen. Underlagsrapporten och slutsatserna från konferensen har varit underlag i arbetet med att formulera utkast till slutsatstexter för TTE-rådet, men vi har också tagit del av synpunkter från medlemsländer, kommissionen, näringslivet, intresseorganisationer och allmänheten som kommit oss till del.

Slutsatserna understryker vilken betydelse en ambitiös gemensam europeisk IT-politik har för att nå mer övergripande mål som ökad tillväxt, jobb, social välfärd och ett bra klimat. Slutsatserna ligger också i linje med förslag till en framtida digital agenda för Europa som president Barroso för fram i den pågående konsultationen av en text om EU 2020 om förnyade mål efter Lissabonstrategin.

Slutsatstexten är färdigbehandlad i Coreper, och resultatet är bra. Vi har nu slutsatser som tydligt pekar på områden som kommissionen måste uppmärksamma i en ny strategi. Jag förordar därför att Sverige ska stödja förslaget till rådsslutsatser. Kommissionens initiativ till en ny IT-strategi väntas komma under våren 2010.

På rådet har jag bjudit in ministrarna att föra en övergripande policydiskussion om hur EU bör gå vidare för att en ny strategi ska få största möjliga genomslag för jobben, för tillväxten och ett hållbart EU. Ministrarna är också inbjudna att dela erfarenheter och kommentera hur man kan använda sociala medier för en mer öppen policygranskande process inom sina ansvarsområden.

Ett generellt resultat som jag förväntar mig av policydiskussionen är att medlemsländerna lyfter fram betydelsen av IT för konkurrenskraft och tillväxt mot bakgrund av den nya Lissabonstrategin och att det därför är viktigt för Sverige att EU tar fram en ny IT-agenda.

EU:s nya IT-agenda borde enligt min mening driva frågor om den digitala inre marknaden och hur den ska förverkligas. Agendan borde också arbeta aktivt med frågan om IT som ett medel för att uppnå en ekoeffektiv ekonomi. Utöver det förväntar jag mig att policydiskussionen ska ge en bild av vilka områden som medlemsländerna tycker är mest prioriterade.

Anf. 170 KARL SIGFRID (m):

Ordförande! Visbyagendan är välkommen. Kanske kan den markera en vändpunkt där man börjar gå bort från den skeptiska regleringsivern som har funnits och gå mot en mer välkomnande attityd mot den tekniska utvecklingen. En intressant detalj i slutsatserna är att man uppmanar aktörer att använda sig av creative commons licenses. En konkretisering av den idén är att EU:s institutioner föregår med gott exempel och själva ser till att släppa allt sitt informationsmaterial med lättidentifierade tydliga licensavtal som visar att det är fritt för var och en att sprida och använda materialet. Som jämförelse betraktas allt det informationsmaterial som släpps av den amerikanska staten som tillhörande den allmänna domänen och kan användas i princip utan begränsningar. Det kanske kan vara en inspiration även för EU. Det var mest ett inspel från min sida. Ministern får avgöra om hon vill kommentera.

Anf. 171 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det är viktigt när man diskuterar frågorna om den ökade användningen att det blir hundra procentig täckning till 2013, som det står i rådsslutsatserna, vilket vi från den socialdemokratiska sidan välkomnar. Det är också viktigt att användarna ser att en ökad tillgänglighet kommer upp i diskussionen.

Det fanns en rapport som visade att två miljoner i Sverige inte använder Internet. Det är då viktigt att man får alla att acceptera möjligheten. Ett sätt är att ha ett språk som gör att man förstår vad det står. Jag är faktiskt lite förvånad över det svenska ordförandeskapet. Nu finns Visbydeklarationen som vi fick med kansliets kommentarer. Den är fortfarande på engelska. Papperet är daterat den 10 november. Det finns inte på svenska. Här är det angeläget att man faktiskt får material i Sverige på svenska och i andra länder på deras hemspråk. På så sätt kan fler ta del av det som finns på nätet.

Anf. 172 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Naturligtvis är det allas ambition att alla texter som sig bör ska vara på svenska. Vi har fortfarande inte översättningen. Så fort vi har översättningen hanterar vi den precis som vanligt.

Anf. 173 ORDFÖRANDEN:

Visbydeklarationen är på väg att översättas? Den kommer på svenska?

Anf. 174 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Om jag förstod rätt var det rådsslutsatserna som Christina efterlyste.

Anf. 175 CHRISTINA AXELSSON (s):

Nej, det var Visbydeklarationen, som efter en månad fortfarande inte finns översatt till svenska.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Det refereras ofta till den i debatten. Jag håller med Christina Axelson om det angelägna i att den finns på svenska snarast. Kommer den att göra det? Snart, i alla fall?

Anf. 177 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Det är inte gjort. Det kommer att göras.

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Bra. Tack!

Anf. 179 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag går tillbaka till den första frågan. En stor del av vårt arbete som jag känner att vi också har fått gehör för har mycket tydligare användarfokus. Det är användaren som själv utvecklare av tekniken och naturligtvis den kreativa användaren, som i sin tur leder till utveckling på nätet. Mycket ligger i Karl Sigfrids kommentarer om EU:s egen roll. Det är kanske inte direkt svar på frågan, men en del av detta är EU-

institutionernas egen roll i detta. Jag vill bara bekräfta det som angavs här.

Anf. 180 BÖRJE VESTLUND (s):

Det är naturligtvis bra att man ser till att man går mot en mer användarvänlig inriktning. Men fortfarande kvarstår lite grann av Christina Axelssons fråga. Antalet användare är ett stort problem. Även om vi i vissa sammanhang kan skryta med att vi har så och så många procent användare finns det IT-tekniskt många områden och grupper som inte alls kommer åt IT.

Nu är det andra gången vi i EU-nämnden möter viktiga dokument. Visbydeklarationen är ett viktigt dokument som har tagits fram, och vi är stolta över att det har skett under ordförandeskapet. Det andra är Stockholmsprogrammet. De finns fortfarande inte på svenska. Detta är ett svaghetstecken. Nu ska inte Åsa Torstensson ta åt sig för Stockholmsprogrammet, men det är en svaghet.

Vill man inte kommunicera frågorna med andra än just Regeringskansliet självt?

Anf. 181 ORDFÖRANDEN:

Vi ber kansliet framföra synpunkten om Stockholmsprogrammet till Justitiedepartementet, som rimligen är ansvarigt för det. Jag kan instämma i synpunkten. Jag skulle inte använda Börje Vestlunds ord men jag håller med om det viktiga att centrala dokument för debatten bör så klart vara tillgängliga. Det kan vi framföra. Justitiedepartementet är representerat här i salen.

Anf. 182 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag vill bara bekräfta att vi kommer att se till att det här löser sig.

Jag går tillbaka till kommentarerna om användarna och varför det är viktigt att se att arbetet i och kring Visbydeklarationen och Visbykonferensen har till syfte att ha starkt fokus på användarna. Många har tillgång till IT men väljer att inte använda IT eftersom man inte alltid finner ett värde i det. Det är därför som jag vill betona vikten av att det är starkt användarfokus på den kommande IT-strategin. Det är för att nå det som Börje Vestlund efterlyser.

Anf. 183 ORDFÖRANDEN:

Slutsatsutkast kräver skarpt ställningstagande. Vi gör ett sådant.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 12 om den digitala utdelningen och möjligheten att omvandla den till sociala fördelar och ekonomisk tillväxt. Det här är en översättningsabrovink. Det kanske ska heta skillnader på svenska. Det är digital dividend på engelska. Frågan är tekniskt ny eftersom slutsatserna är nya, men frågan har berörts förut. Underlag är utsänt.

Anf. 184 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Den digitala dividenden innebär att radiofrekvenser kan användas mer effektivt i och med övergång från analog till digital tv i marknätet. Detta innebär ett unikt tillfälle att ge utrymme för både fler tv-program av högre teknisk kvalitet och andra tjänster, till exempel mobilt bredband.

I Sverige beslutade regeringen redan 2007 att frekvenserna i det så kallade 800-bandet ska frigöras för annan användning än tv. Ett flertal andra medlemsstater har därefter fattat liknande beslut om samma frekvensområde. 800-bandet har mycket goda yttäckande egenskaper, vilket gör att det lämpar sig väl för användning för mobilt bredband i glesbygd.

Ju fler länder som harmoniserar den digitala dividenden och använder 800-bandet på liknande sätt desto större blir vinsterna. Det beror på att det krävs en massmarknad för att prisvärda tjänster och apparater ska utvecklas för det aktuella frekvensområdet. Det är därför oerhört positivt att kommissionen har lämnat ett meddelande och en rekommendation om detta. Syftet är bland annat att få medlemsstaterna att inta en harmoniserad hållning till den digitala dividenden. Meddelandet innehåller bland annat skrivningar om att medlemsstaterna bör gå över från analoga till digitala tv-sändningar och att medlemsstaterna bör harmonisera sina användningar av frekvenserna i 800-bandet om de beslutar att upphöra med tv-sändningar i bandet. Meddelandet handlar även om en koordinering gentemot länder utanför EU.

Under det svenska ordförandeskapet har vi arbetat fram rådets slutsatser om detta. Trots skilda uppfattningar i vissa frågor, olika nationella förutsättningar och olika ingångar i frågan har medlemsstaterna nu glädjande lyckats enas om rådsslutsatser. Det är viktigt. Nu har Europas länder visat att det finns en gemensam grundsyn i frågan.

Anf. 185 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 13, Rådets resolution om en europeisk samarbetsstrategi för nät- och informationssäkerhet. Där ska jag anmäla att ansvarigt fackutskott i riksdagen är försvarsutskottet. Vi hade en diskussion tidigare i dag om ansvariga utskott. Det varierar något. I EU-nämnden behandlades frågan senast den 5 juni. Nu föreligger underlag inför att möjligtvis anta resolutionen.

Anf. 186 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Ordförande! En hög nivå av nät- och informationssäkerhet är en förutsättning för att människor och företag ska ha förtroende för ny teknik. Detta är i sin tur en förutsättning för att IT ska generera tillväxt, skapa nya arbetstillfällen och bidra till andra mål, till exempel inom demokrati- och miljöområdet. Det är därför viktigt att det finns en samsyn och koordinering av insatserna på området, särskilt givet nätets gränslösa karaktär.

Sverige har under ordförandeskapet utarbetat en rådsresolution på området för nät- och informationssäkerhet. Arbetet har sin grund i kommissionens meddelande om skydd av kritisk informationsinfrastruktur från mars i år.

Sverige välkomnade då en ökad diskussion om informationssäkerhetsfrågorna. Vi ville dock gärna se att diskussionen i högre utsträckning fick en bredare ansats och att en större vikt lades vid policy, förebyggande arbete och vardagssäkerhet för individ och företag än vad som var fallet i kommissionens meddelande.

Jag är därför glad över att medlemsstaterna trots skilda uppfattningar och utgångslägen kunde enas om en text som tydligt tar fasta på medborgarens och företagets perspektiv i frågan.

Anf. 187 CHRISTINA AXELSSON (s):

Vi undrar lite grann huruvida försvarsutskottet har blivit informerat eller inte. Det är viktigt att de får den informationen. Någon säger att man ska hålla reda på det själv, och det är klart, men det är inte så lätt att titta i andra utskotts handlingar och utifrån det förstå att man ska ta upp det här.

Det finns en viktig fråga när det gäller nätsäkerhet och annat. Jag undrar om man har tagit med de aspekter som ett förändrat klimat kan komma att medföra. Här i staden höll till exempel tunnelbanan på att översvämmas. Om tunnelbanan översvämmas så översvämmas alla andra tunnlar också. Där finns det viktiga kablar och annat för just IT-säkerhet. Hela bankväsendet skulle slås ut i det här landet om man fick en vatteninträngning eller en stor brand där. Jag undrar om man har tagit med översvämningsrisker, rasrisker och annat i det här.

Anf. 188 ORDFÖRANDEN:

EU-nämndens kansli kollar alltid med alla ansvariga fackutskott. Enligt den information som kansliet har, har försvarsutskottet inte gjort just någonting i den här frågan vare sig i överläggningsform tidigt i processen, vilket är det mest önskvärda enligt riksdagsordningen, eller i form av information senare. Ansvaret åvilar, som Christina Axelsson själv påpekar, ansvarigt utskott. Så ligger det till.

Anf. 189 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

På frågan om hantering av de olika riskerna när det gäller IT-säkerheten vill jag svara att vi har lagt mycket kraft på, och det gjorde man även under det tjeckiska ordförandeskapet där man lyfte upp IT-säkerheten, att ta fasta på vardagssituationer och inte på det som sker i akuta situationer, till exempel elfte september eller motsvarande skräckscenarier. IT-säkerheten ska fungera i vardagen i kommuner och så vidare. Det har varit mycket starkt fokus på det. Det är så vi undviker att hamna situationer som blir överraskande. Dessutom lär vi oss att hantera det i ett mycket tydligt förebyggande arbete.

Anf. 190 ORDFÖRANDEN:

Jag har fått ett skrivet litet meddelande från Pia Törsleff Hertzberg, som ersätter kanslichefen, som i sin tur var tvungen att avvika från sammanträdet. Pia är föredragande i nämnden. Hon skriver till mig att det var svårt att få tag i tjänstemän på försvarsutskottet under veckan, men kanslichefen har varit tillgänglig. Det finns inga dokumenterade spår av aktivitet i den här frågan i försvarsutskottet. Det kan ha blivit ett glapp i

hanteringen eftersom det har varit svårt för föredragandena att få tag i varandra under veckan.

2009/10:17
11 december

Anf. 191 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag har en kommentar till ministern rörande huruvida man tar med klimatförändringarna eller inte. Jag är rädd för att klimatförändringar också är en vardagsfråga, inte minst med tanke på det som nu avhandlas i Köpenhamn. Jag tycker ändå att man ska ta med de aspekterna också, utan att för den skull anmäla avvikande mening trots att försvarsutskottet inte har fått information.

Anf. 192 ORDFÖRANDEN:

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Det var den sista beslutsfrågan. Vi har ett antal övriga frågor. Det är inte beslutsfrågor. Underlag är utsänt. Man får tillägga något muntligt, till exempel om egna initiativ eller något nytt eller förändrat. Finns det något sådant som statsrådet vill delge oss?

Anf. 193 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Jag tror inte att det är nödvändigt. Det är korta informationspunkter.

Anf. 194 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Mig veterligen är alltså rådsagendan genomgången. Finns det något ytterligare som statsrådet vill ta upp? Det verkar inte vara så. Telekomfrågan avrapporterades tidigt.

Då återstår bara för mig att tacka statsrådet med medarbetare för i dag. Det börjar faktiskt också bli säsong för att tacka för i år. Jag önskar trevlig helg och lycka till på rådet och därefter god jul.

Anf. 195 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Tack detsamma och trevlig jul!

Innehållsförteckning

1 § Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Kanslichef MARGARETA HJORTH	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 8 JACOB JOHNSON (v)	3
Anf. 9 PER BOLUND (mp).....	4
Anf. 10 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	5
Anf. 11 Ämnesrådet LENA ODLAND	5
Anf. 12 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	6
Anf. 13 ERIK A ERIKSSON (c).....	6
Anf. 14 JACOB JOHNSON (v)	7
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 16 PER BOLUND (mp).....	7
Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	8
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 19 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	8
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 21 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	8
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 23 PER BOLUND (mp).....	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 25 PER BOLUND (mp).....	10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 27 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	10
Anf. 28 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	10
Anf. 29 IRENE OSKARSSON (kd).....	11
Anf. 30 JACOB JOHNSON (v)	11
Anf. 31 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	11
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 33 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	12
Anf. 34 ERIK A ERIKSSON (c).....	12
Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	12
Anf. 36 ERIK A ERIKSSON (c).....	12
Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s)	12
Anf. 38 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	13
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 40 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	13
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (s)	14
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	14
Anf. 45 CHRISTINA AXELSSON (s)	15
Anf. 46 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	15
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 48 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	16

Anf. 49	ORDFÖRANDEN.....	16	2009/10:17
Anf. 50	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	16	11 december
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 52	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	16	
Anf. 53	JACOB JOHNSON (v)	17	
Anf. 54	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	17	
Anf. 55	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 56	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	18	
Anf. 57	ERIK A ERIKSSON (c).....	19	
Anf. 58	JACOB JOHNSON (v)	20	
Anf. 59	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	20	
Anf. 60	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	20	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 62	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	20	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	21	
Anf. 64	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	22	
Anf. 65	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	22	
Anf. 66	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 67	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	23	
Anf. 68	ORDFÖRANDEN.....	23	
Anf. 69	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	23	
Anf. 70	BÖRJE VESTLUND (s)	23	
Anf. 71	SOFIA ARKELSTEN (m)	23	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	24	
Anf. 73	ERIK A ERIKSSON (c).....	24	
Anf. 74	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	24	
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	24	
Anf. 76	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	25	
Anf. 77	BÖRJE VESTLUND (s)	25	
Anf. 78	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	25	
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 80	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	26	
Anf. 81	PER BOLUND (mp)	26	
Anf. 82	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 83	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	27	
Anf. 84	Biträdande enhetschef ANNA LARSSON.....	27	
Anf. 85	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 86	PER BOLUND (mp)	27	
Anf. 87	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 88	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	28	
Anf. 89	ORDFÖRANDEN.....	28	
Anf. 90	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	28	
Anf. 91	ORDFÖRANDEN.....	28	

2 §	Transport, telekommunikation och energi (Transport och telekommunikation).....	29
Anf. 92	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 93	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	29
Anf. 94	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 95	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	29
Anf. 96	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 97	CHRISTINA AXELSSON (s).....	30

Anf. 98	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 99	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	30
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 101	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	30
Anf. 102	BÖRJE VESTLUND (s)	31
Anf. 103	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	32
Anf. 104	Kanslirådet JOHAN SCHELIN	32
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 106	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	33
Anf. 107	CHRISTINA AXELSSON (s)	33
Anf. 108	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	33
Anf. 109	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 110	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	33
Anf. 111	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 112	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	33
Anf. 113	CHRISTINA AXELSSON (s)	34
Anf. 114	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 115	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	34
Anf. 116	Ämnesrådet PER BJÖRKLUND	34
Anf. 117	CHRISTINA AXELSSON (s)	34
Anf. 118	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 119	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	35
Anf. 120	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 121	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	35
Anf. 122	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 123	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	35
Anf. 124	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 125	CHRISTINA AXELSSON (s)	36
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 127	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	36
Anf. 128	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 129	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	37
Anf. 130	CHRISTINA AXELSSON (s)	38
Anf. 131	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 132	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	38
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 134	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	38
Anf. 135	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 136	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	38
Anf. 137	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 138	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	39
Anf. 139	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 140	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	39
Anf. 141	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 142	CHRISTINA AXELSSON (s)	39
Anf. 143	JACOB JOHNSON (v)	39
Anf. 144	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	39
Anf. 145	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 146	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	40
Anf. 147	JACOB JOHNSON (v)	40
Anf. 148	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	40

Anf. 149	Ämnesrådet LARS ÖSTERBERG	40	2009/10:17
Anf. 150	JACOB JOHNSON (v)	40	11 december
Anf. 151	ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 152	Ämnesrådet LARS ÖSTERBERG	41	
Anf. 153	ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 154	JACOB JOHNSON (v)	41	
Anf. 155	ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 156	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	41	
Anf. 157	CHRISTINA AXELSSON (s).....	41	
Anf. 158	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	41	
Anf. 159	CHRISTINA AXELSSON (s).....	42	
Anf. 160	ORDFÖRANDEN.....	42	
Anf. 161	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	42	
Anf. 162	CHRISTINA AXELSSON (s).....	42	
Anf. 163	ORDFÖRANDEN.....	42	
Anf. 164	ERIK A ERIKSSON (c).....	42	
Anf. 165	JACOB JOHNSON (v)	42	
Anf. 166	ORDFÖRANDEN.....	43	
Anf. 167	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	43	
Anf. 168	ORDFÖRANDEN.....	43	
Anf. 169	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	43	
Anf. 170	KARL SIGFRID (m).....	44	
Anf. 171	CHRISTINA AXELSSON (s).....	45	
Anf. 172	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	45	
Anf. 173	ORDFÖRANDEN.....	45	
Anf. 174	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	45	
Anf. 175	CHRISTINA AXELSSON (s).....	45	
Anf. 176	ORDFÖRANDEN.....	45	
Anf. 177	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	45	
Anf. 178	ORDFÖRANDEN.....	45	
Anf. 179	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	45	
Anf. 180	BÖRJE VESTLUND (s)	46	
Anf. 181	ORDFÖRANDEN.....	46	
Anf. 182	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	46	
Anf. 183	ORDFÖRANDEN.....	46	
Anf. 184	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	47	
Anf. 185	ORDFÖRANDEN.....	47	
Anf. 186	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	47	
Anf. 187	CHRISTINA AXELSSON (s).....	48	
Anf. 188	ORDFÖRANDEN.....	48	
Anf. 189	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	48	
Anf. 190	ORDFÖRANDEN.....	48	
Anf. 191	CHRISTINA AXELSSON (s).....	49	
Anf. 192	ORDFÖRANDEN.....	49	
Anf. 193	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	49	
Anf. 194	ORDFÖRANDEN.....	49	
Anf. 195	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	49	